

30. GISopen konferencia

Székesfehérvár, 2026. április 22.

Régi és új alappontok a megújult Gellért-hegyi Citadellán

Dr. Busics György

ny. egyetemi docens
c. egyetemi tanár

A Gellért-hegy a Citadellával és a Szabadság-szoborral... a világörökség része

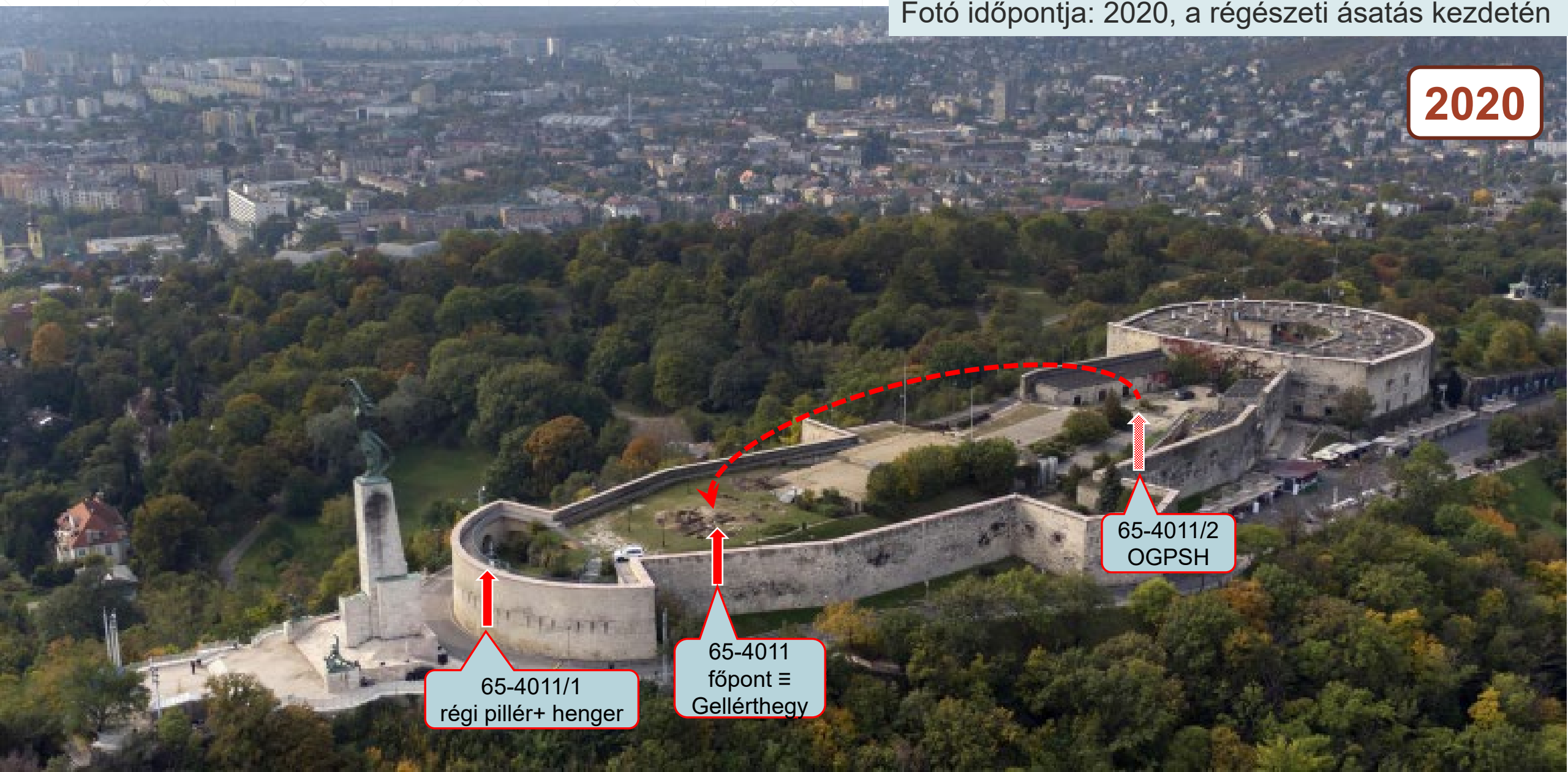
Fotó időpontja: 2020, a régészeti ásatás kezdetén

2020

65-4011/1
régi pillér+ henger

65-4011
főpont ≡
Gellérthegy

65-4011/2
OGPSH

Bogdanich emlékoszlop

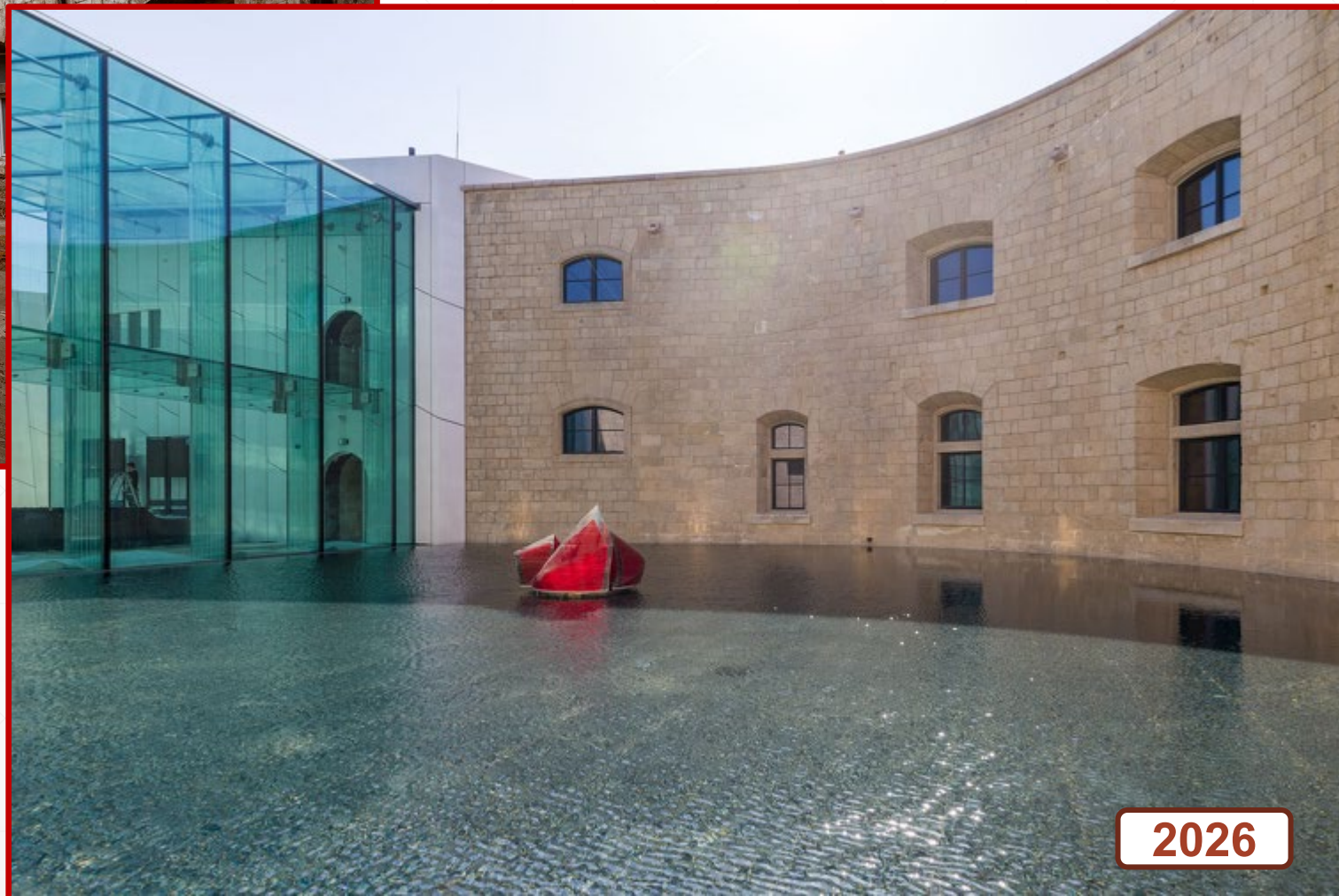
65-4011
főpont ≡
Gellérthegy

65-4011/1
pillér+henger

2020

A Citadella kívül, belül lepusztult,
méltatlanná vált a világörökségi
helyszínhez...

2026

2020

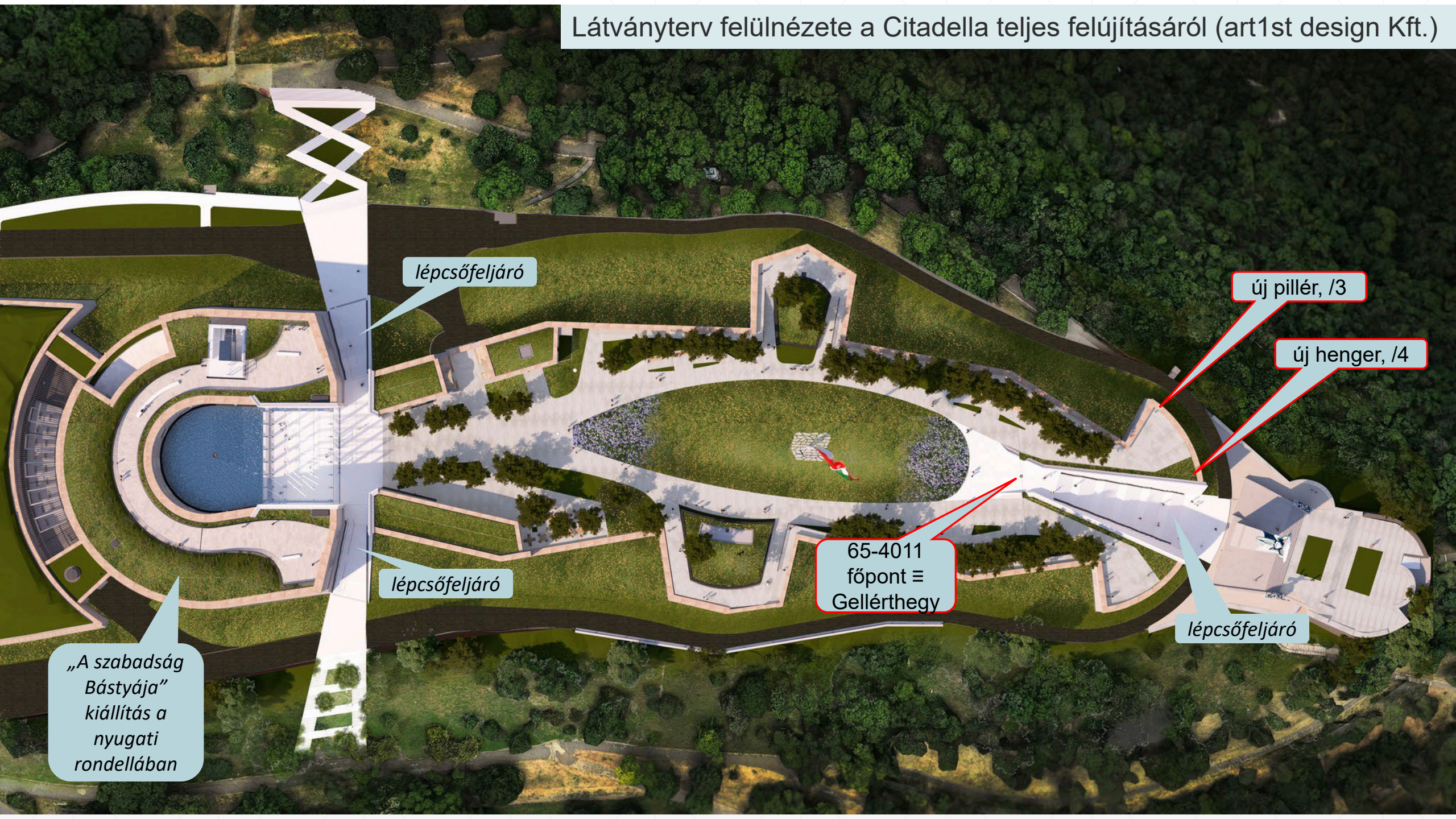

2026

A Citadella bejárata, felette a V alakú bontással

Látványterv felülnézete a Citadella teljes felújításáról (art1st design Kft.)

lépcsőfeljáró

új pillér, /3

új henger, /4

lépcsőfeljáró

65-4011
főpont ≡
Gellérthegy

lépcsőfeljáró

„A szabadság
Bástyája”
kiállítás a
nyugati
rondellában

A Gellért-hegy a Citadellával és a Szabadság-szoborral... a világörökség része

2025

65-4011 főpont,
OGPSH

65-4011/4
új henger

65-4011/3
új pillér

Fotó: 2025. 10. 31.

2026

új henger

új pillér

Gellért-hegyi
meridián

65-4011
főpont

Fotó: 2026. 02. 18.

Fotó: 2026. 04. 06.

65-4011
főpont

Gellért-hegyi
meridián

65-4011
főpont

65-4011
főpont

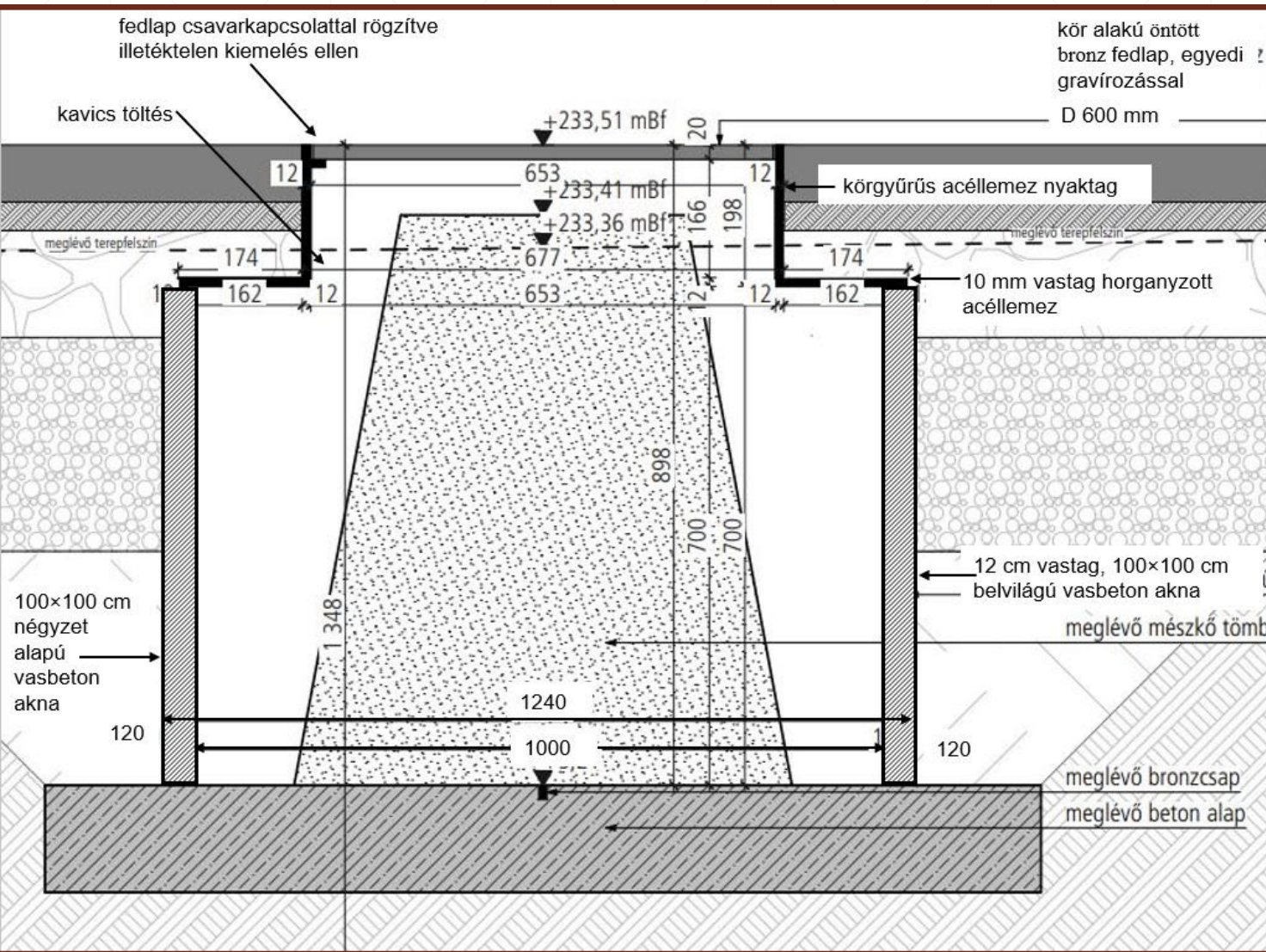
Gellért-hegyi
meridián

Fotó: 2026. 04. 08.

Bogdanich
emléktábla

A főpont pontvédelme

100×100 cm-es vasbeton akna, felette 60 cm átmérőjű körgyűrűs acéllemez nyaktag, tetején öntött bronz koronggal, felirattal

A főpont és a pillér fedlapja

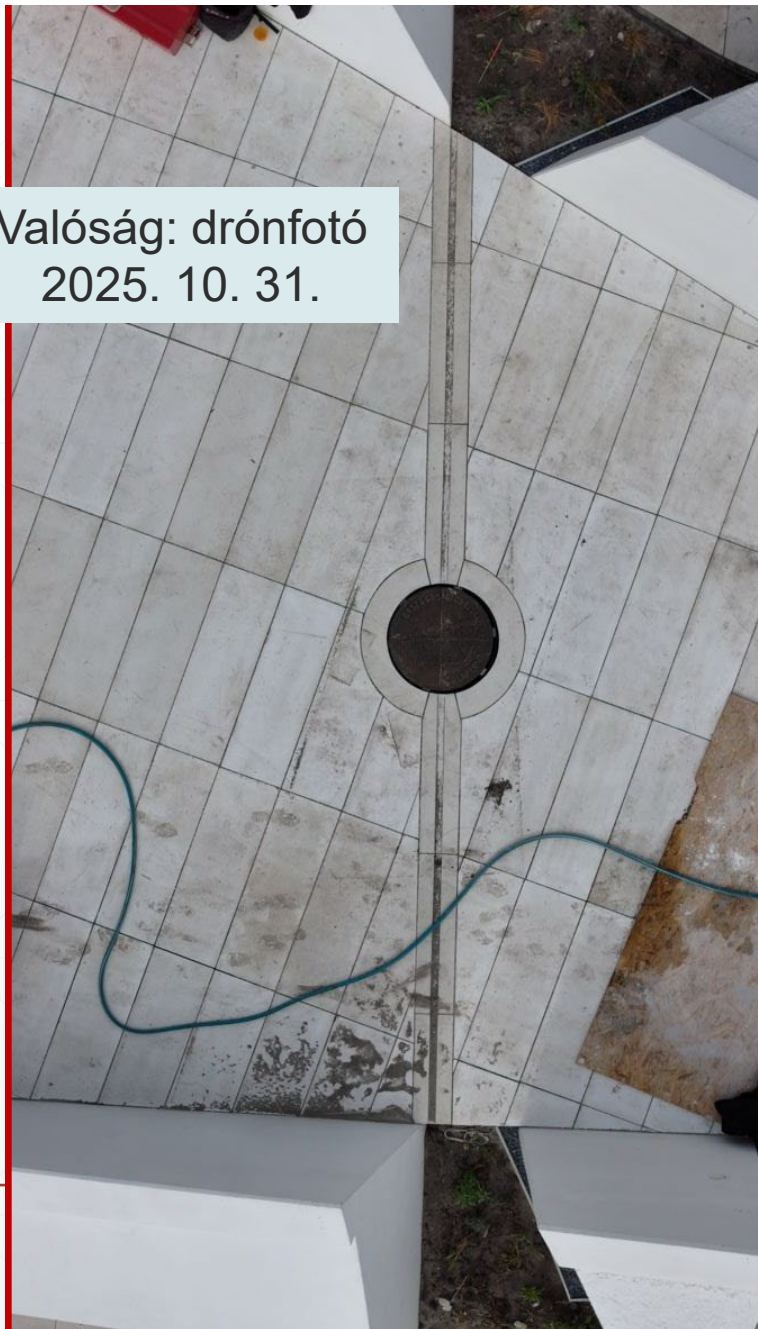
A Gellért-hegyi meridián megjelenítése

Látványterv: art1st
design Kft.

Gellért-hegyi
meridián

Valóság: drónfotó
2025. 10. 31.

Valóság: drónfotó
2026. 02. 18.

ónlemez

új pillér

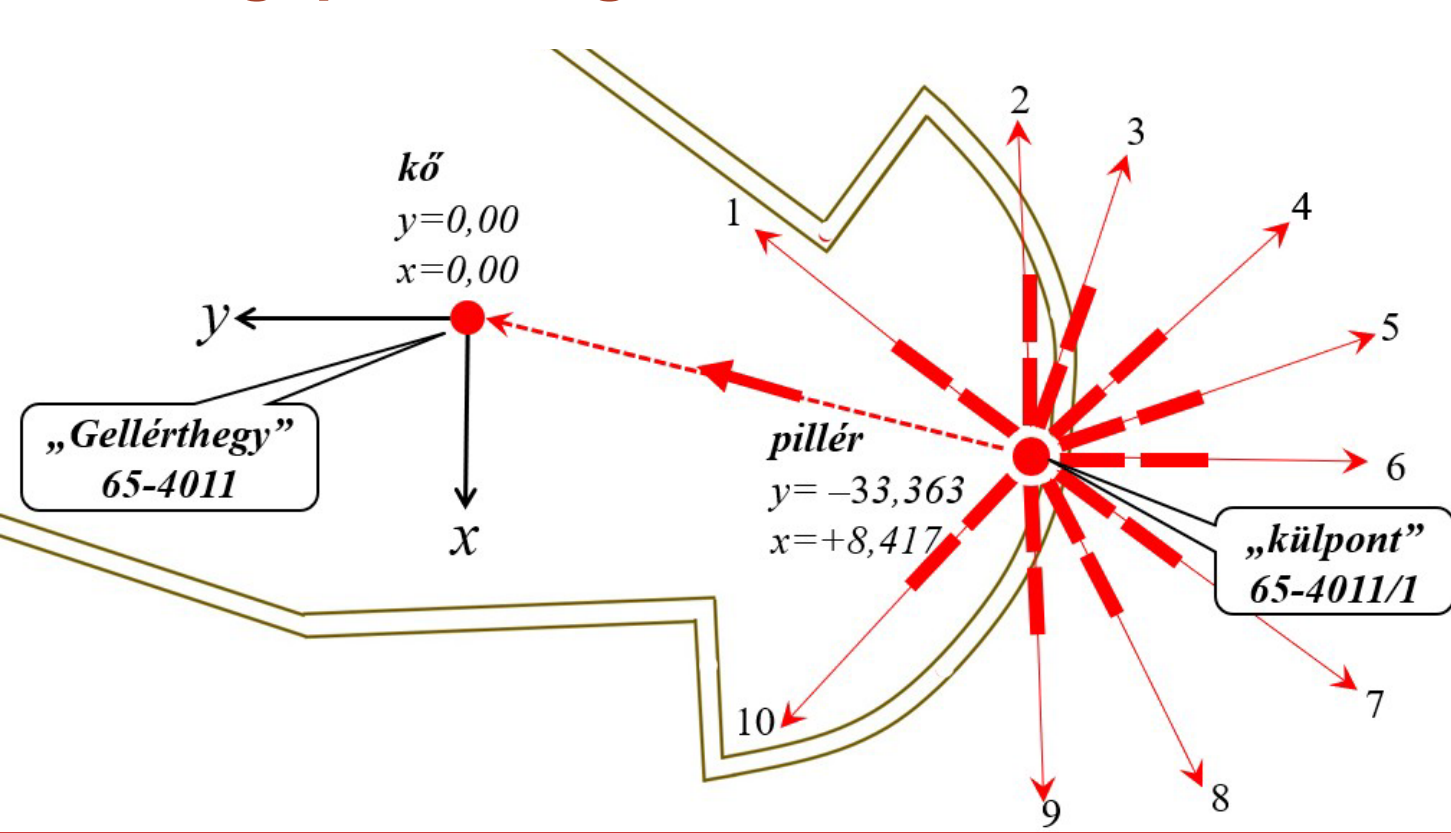
Miért kellett új pillér és henger?

Fotó: 2026. 04. 08.

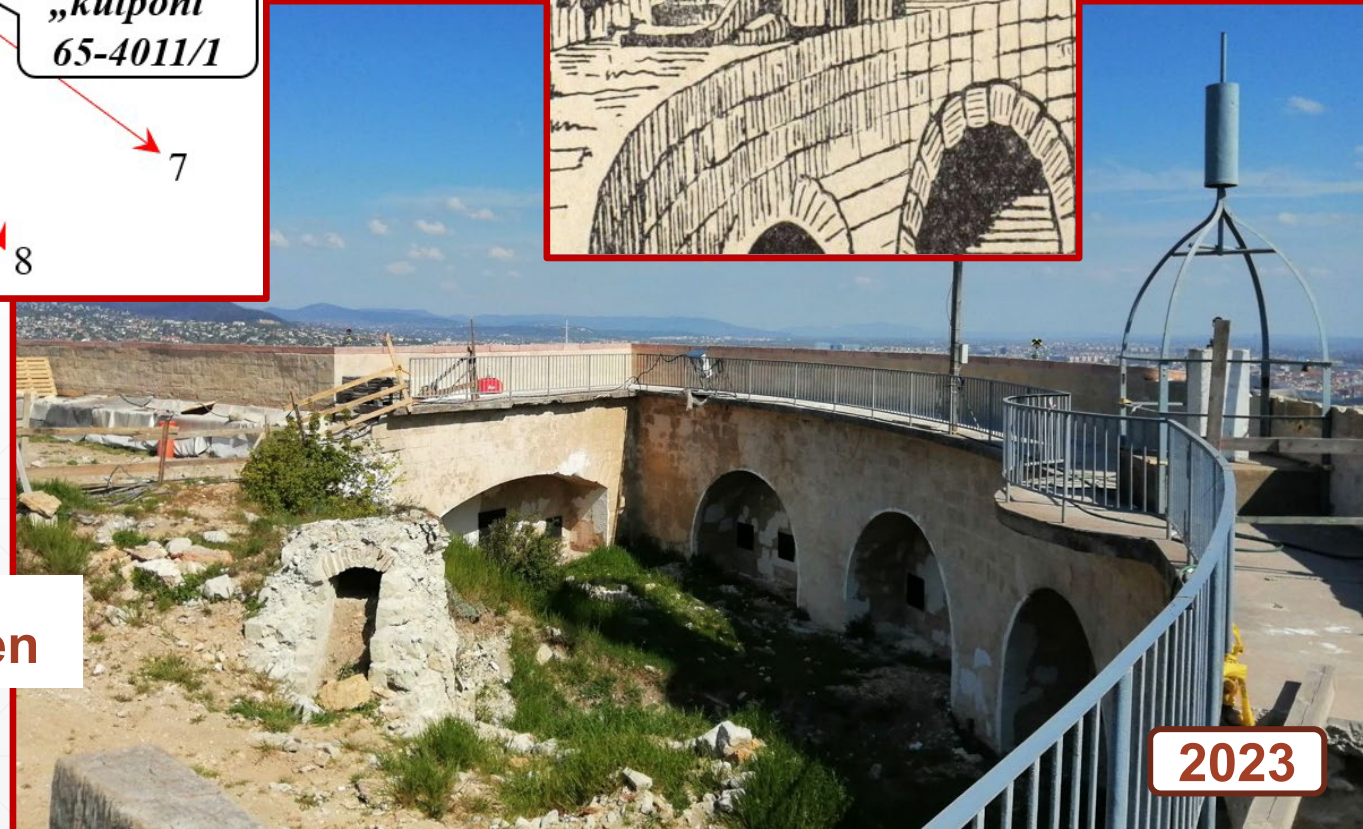
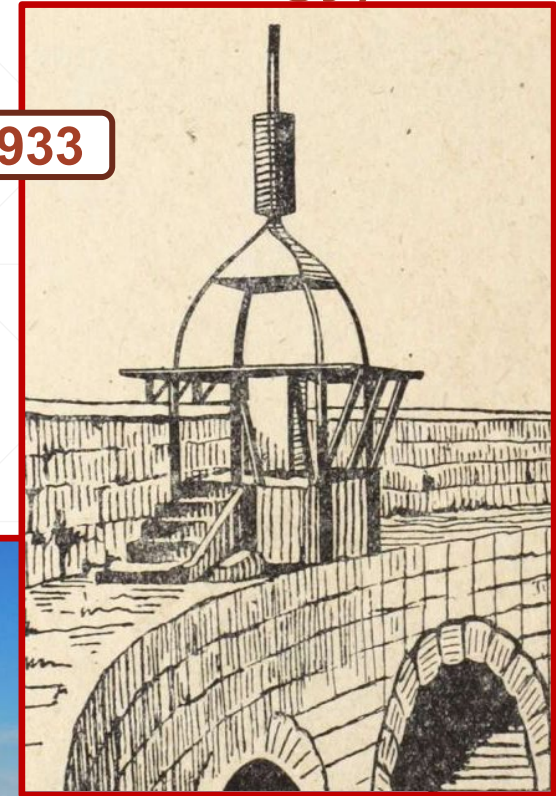

új henger

A régi pillér meghatározása 1933-ban, és az origó (Gellérthegy) kitűzése...

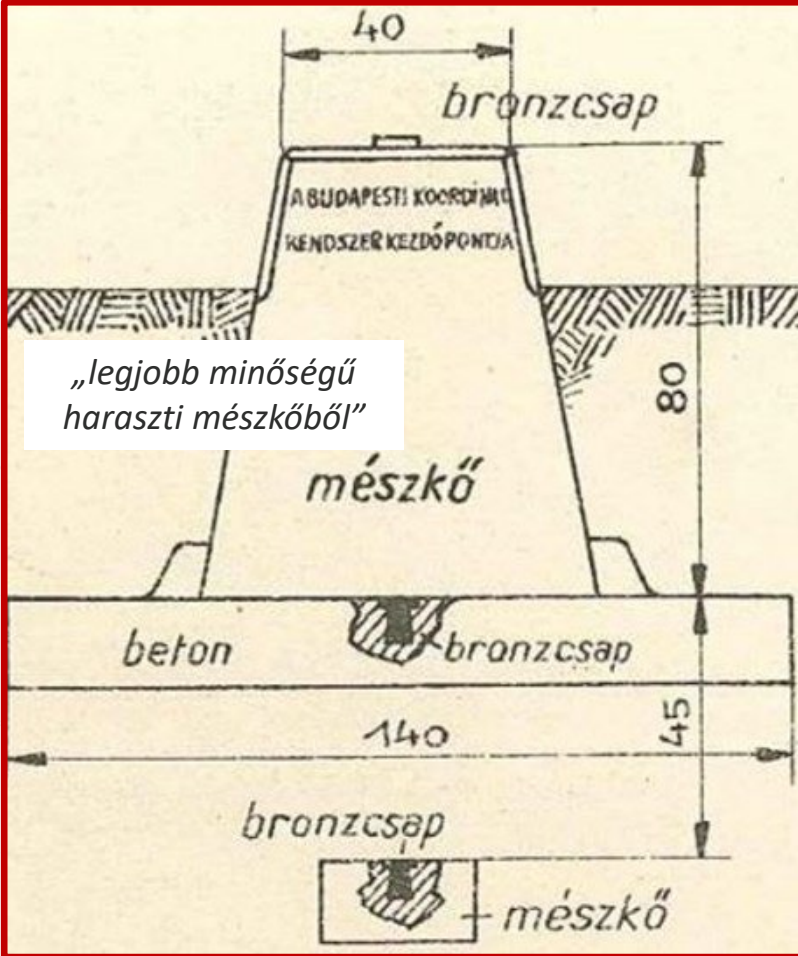

1933

... az 1863-tól érvényes
budapesti sztereografikus vetületi rendszerben

2023

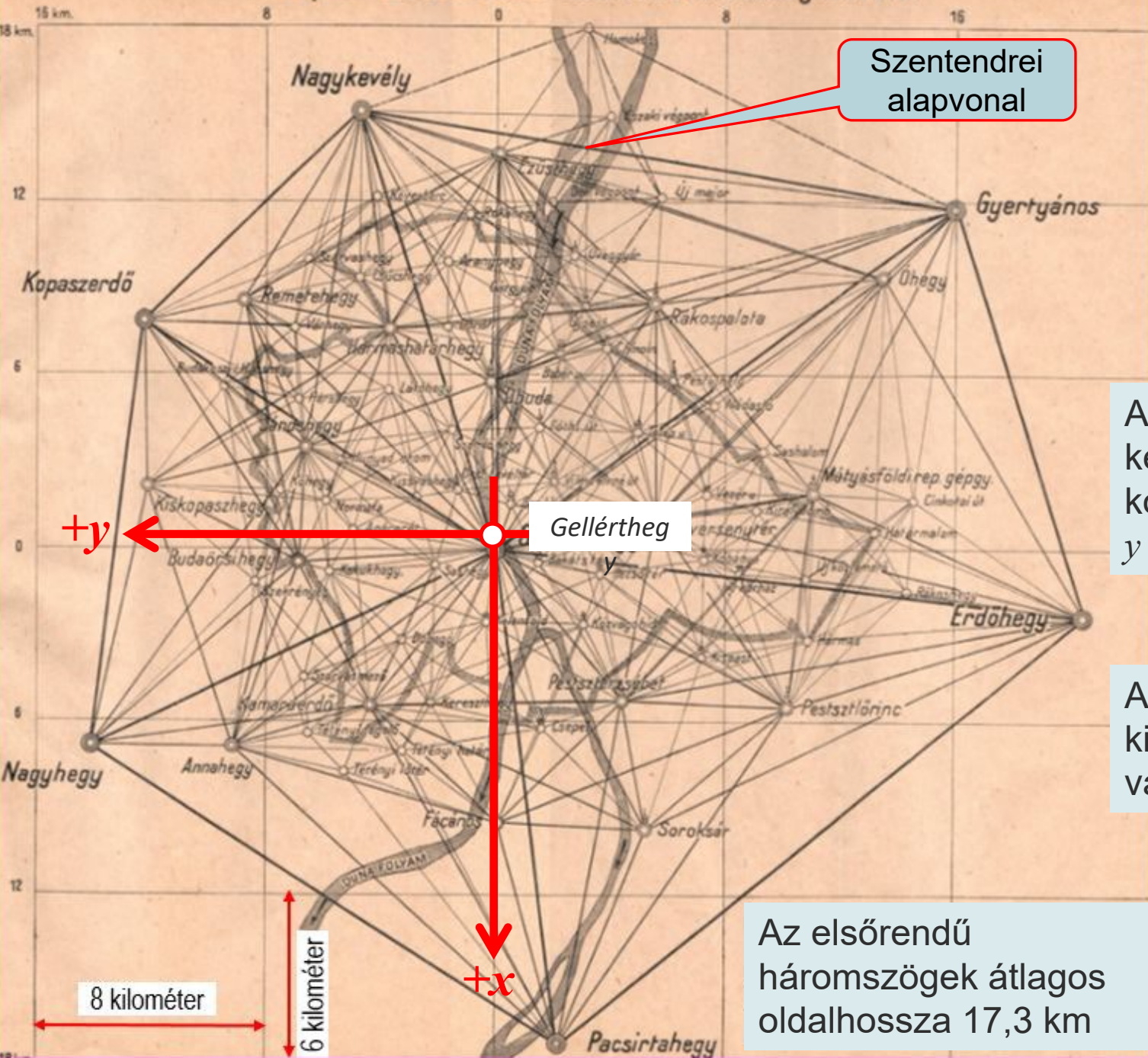
„legjobb minőségű haraszi mészkőből”

Bogdanich emlékoszlop

65-4011 főpont

Budapest székesfőváros felsőrendű háromszöghálózata.

Szentendrei alapvonal

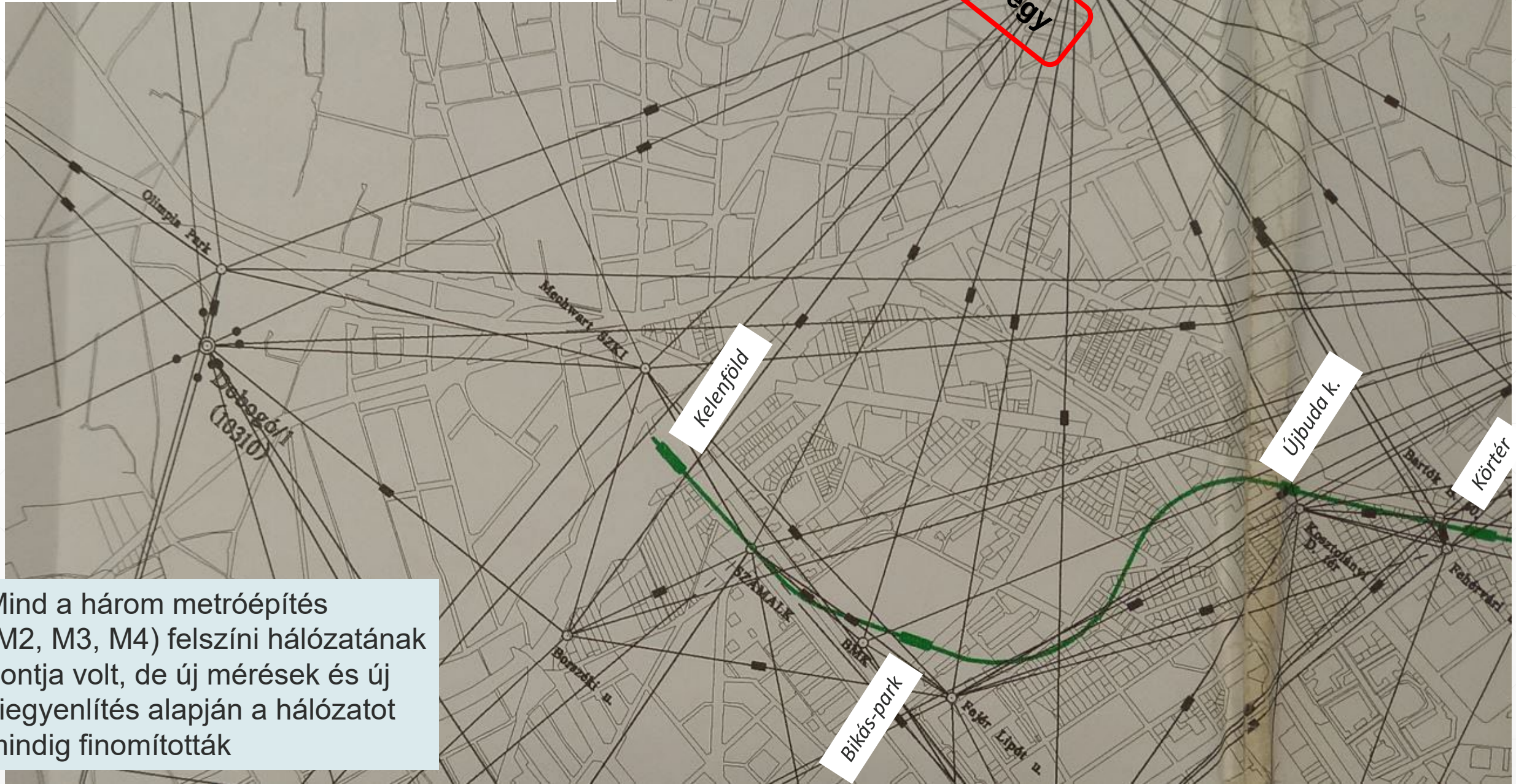
A Gellérthegy alappont szerepe az 1933-35. évi budapesti centrális hálózatban és a budapesti önálló városi rendszerben

A Gellérthegy a budapesti centrális hálózat kezdőpontja, a vetületi kezdőpont és a koordináta-rendszer origója:
 $y = 0,000; x = 0,000$

A háromszögelési hálózat új méréseken és új kiegyenlítésen alapszik, nevezik budapesti önálló városi rendszernek is (rövidítése: BÖV)

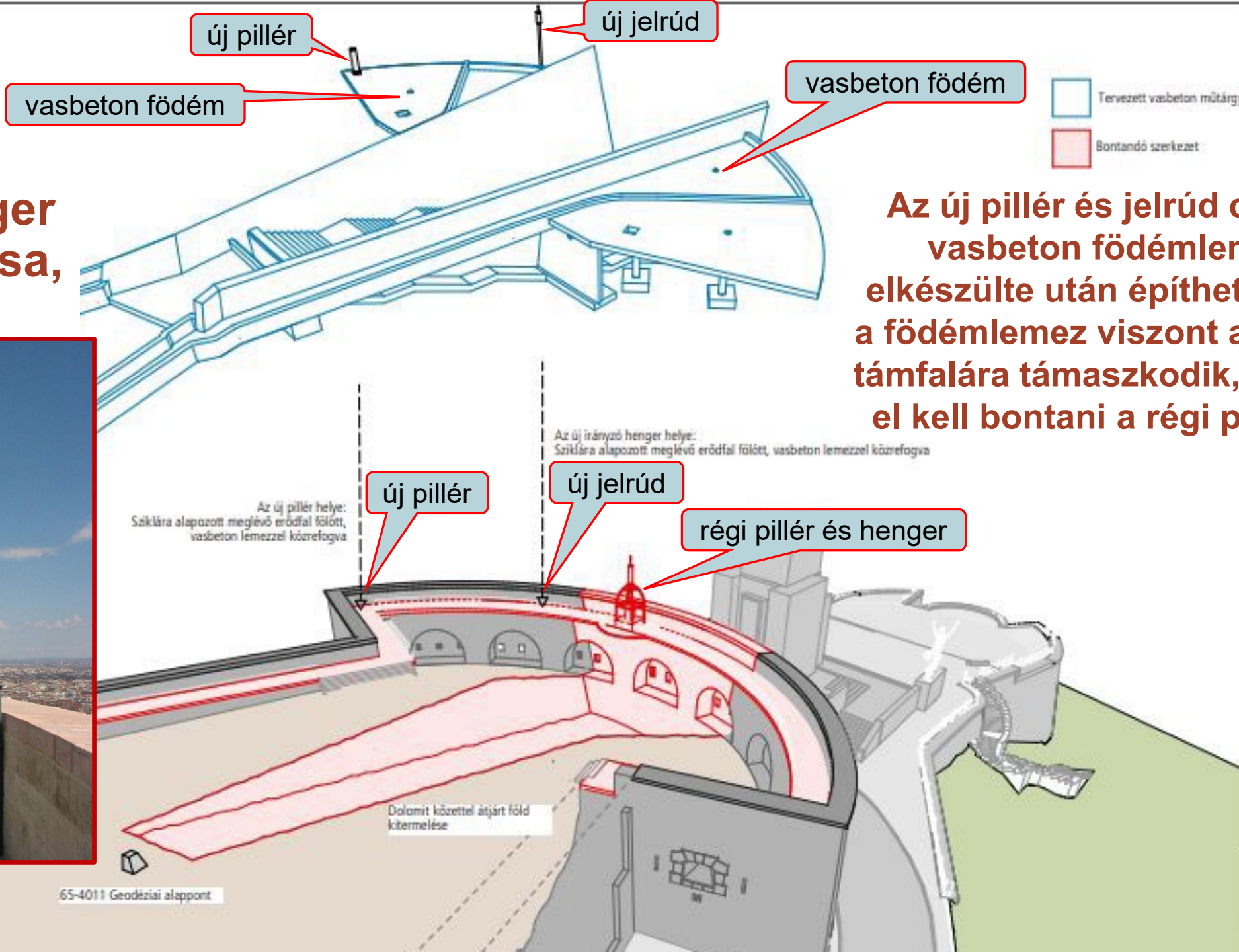
Az elsőrendű háromszögek átlagos oldalhossza 17,3 km

A Gellérthegy alappont szerepe a metróépítésekénél (példa: M4)

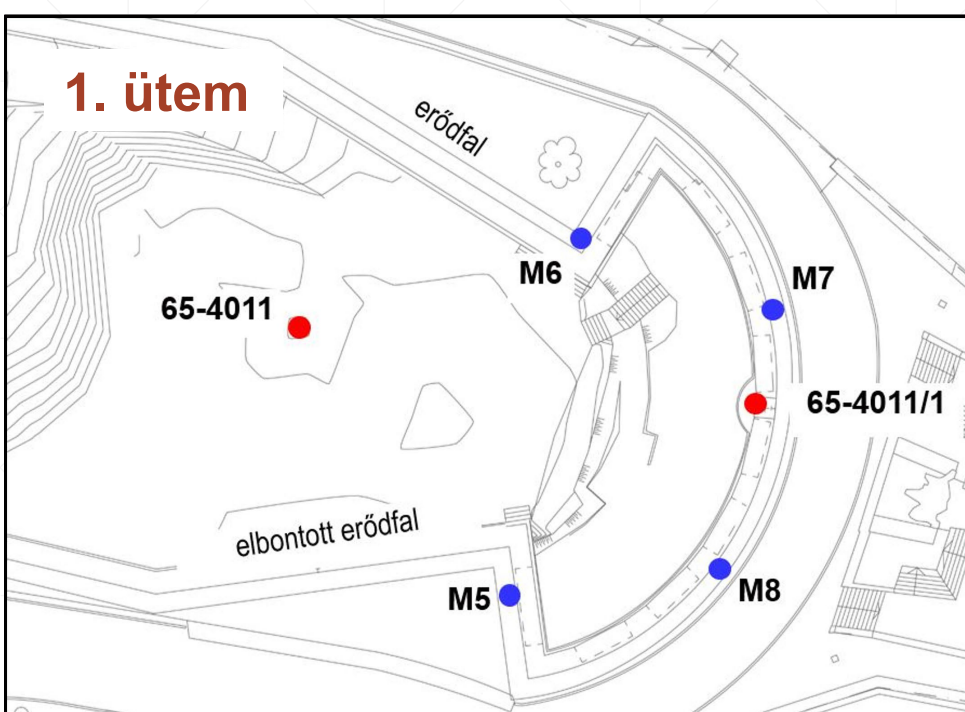

Mind a három metróépítés (M2, M3, M4) felszíni hálózatának pontja volt, de új mérések és új kiegyenlítés alapján a hálózatot mindig finomították

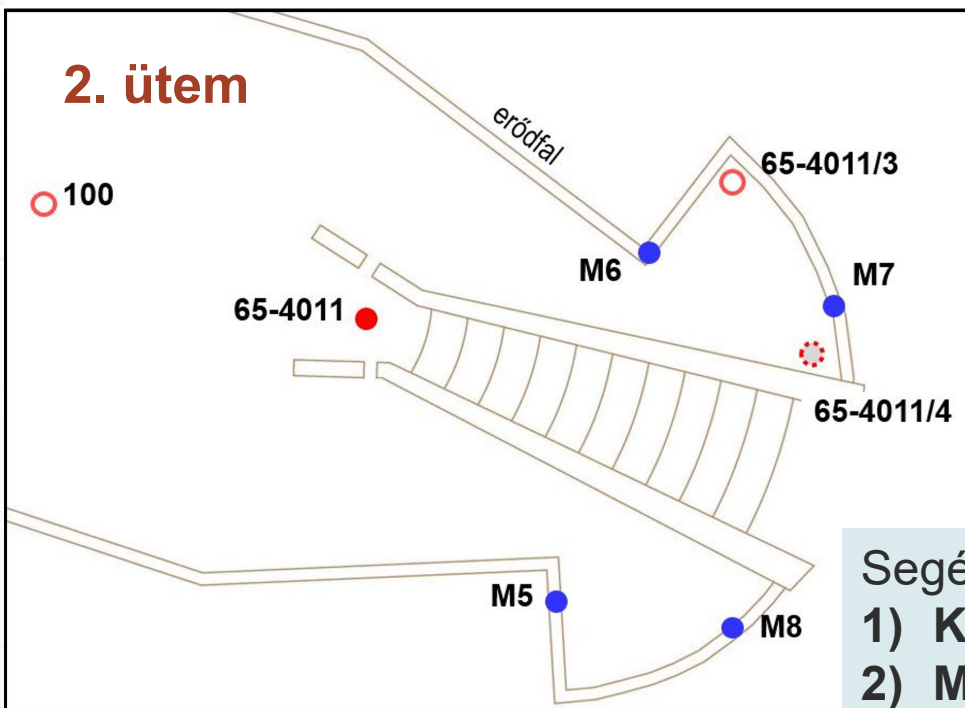
Feladat: új pillér és henger meghatározása, két ütemben

1. ütem

2. ütem

Megoldás:
két
ütemben
mért
mikro-
hálózat,
mellvédfali
segéd-
pontokkal

Segédpontok szerepe:

- 1) Kapcsolópontok
- 2) Mozcászvizsgálati pontok

Feladat: új pillér és henger meghatározása, két ütemben

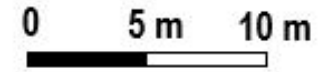
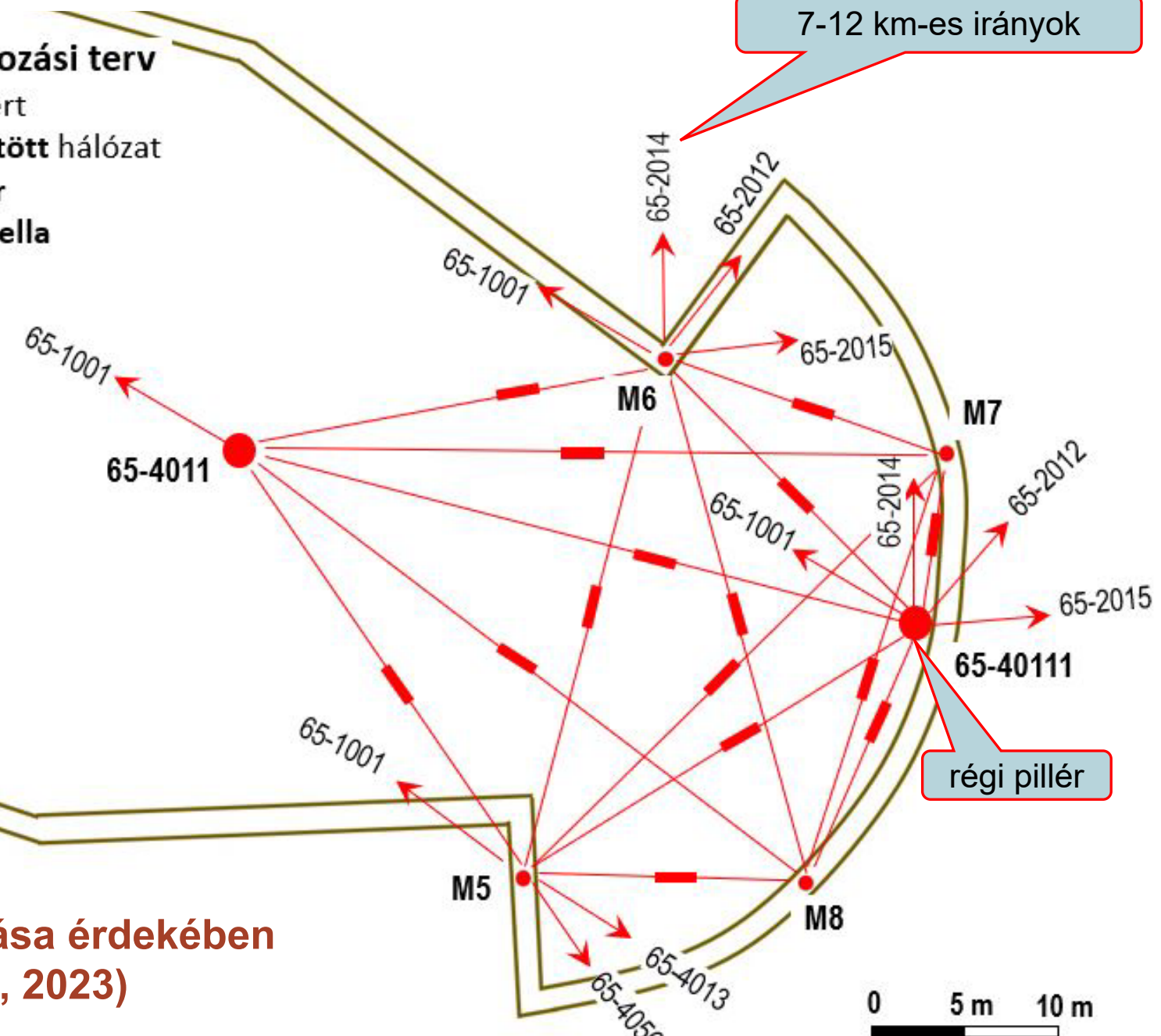
Vízszintes meghatározási terv
1.ütemben mért
irány- és távméréses **kötött** hálózat
EOV rendszer
Budapest, Citadella
2023

2023

7-12 km-es irányok

régi pillér

Az új pillér és henger meghatározása érdekében
mért mikrohálózat (1. ütem, 2023)

Feladat: új pillér és henger meghatározása, két ütemben

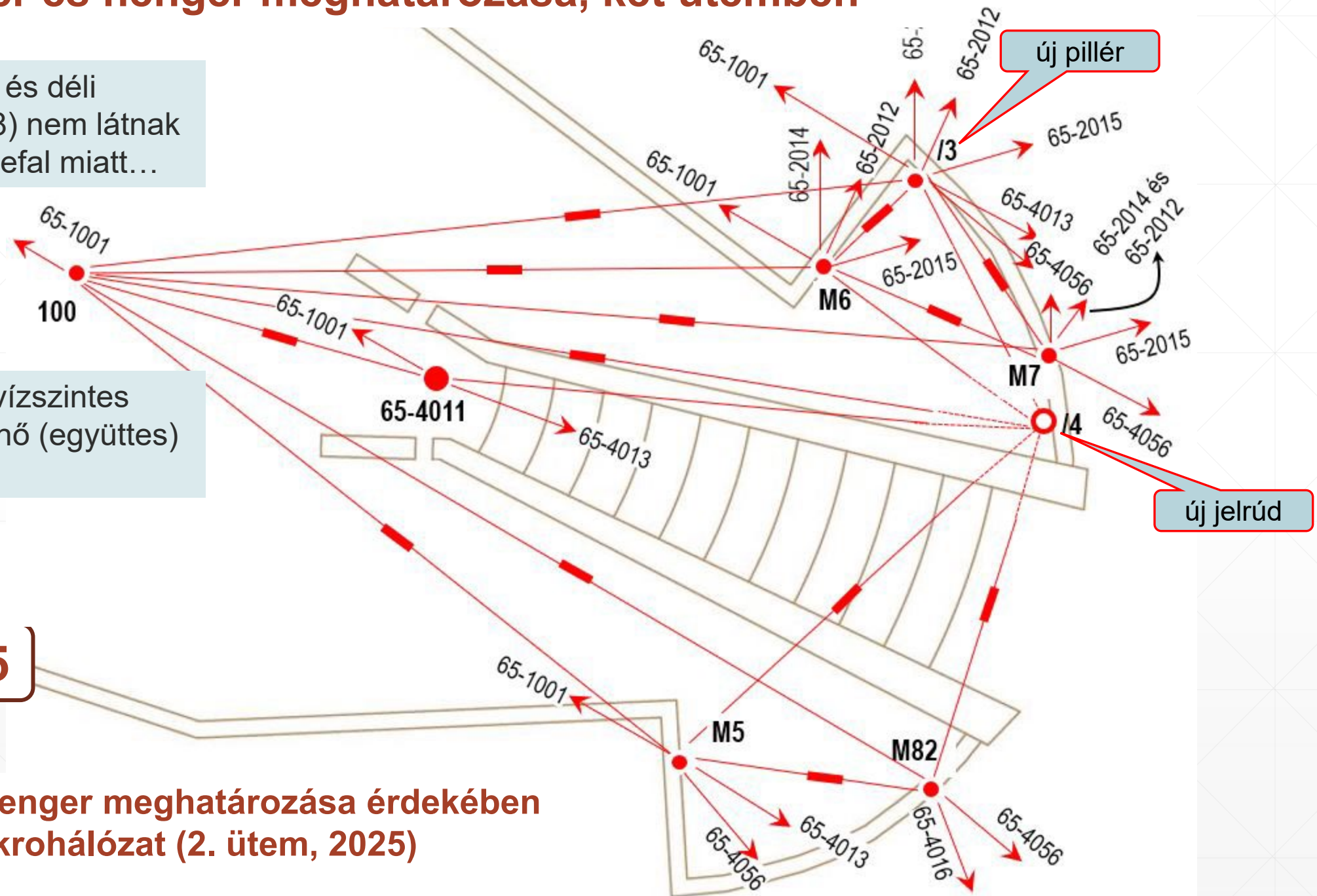
Új helyzet: az északi és déli segédpontok (M5-M8) nem látnak össze a magas pengefal miatt...

A két ütemben mért vízszintes hálózat egyben történő (együttes) kiegyenlítése...

Együttes kiegyenlítésnél:
Koordináta középhiba: 1 mm
Távolságjavítások: < 3 mm

2025

Az új pillér és henger meghatározása érdekében mért mikrohálózat (2. ütem, 2025)

Az irány- és távmérés képei

Leica TS 15i

Résztevők:

Busics György (GEO)

Égető Csaba (BME)

Rózsa Szabolcs (BME)

Tóth Zoltán (GEO)

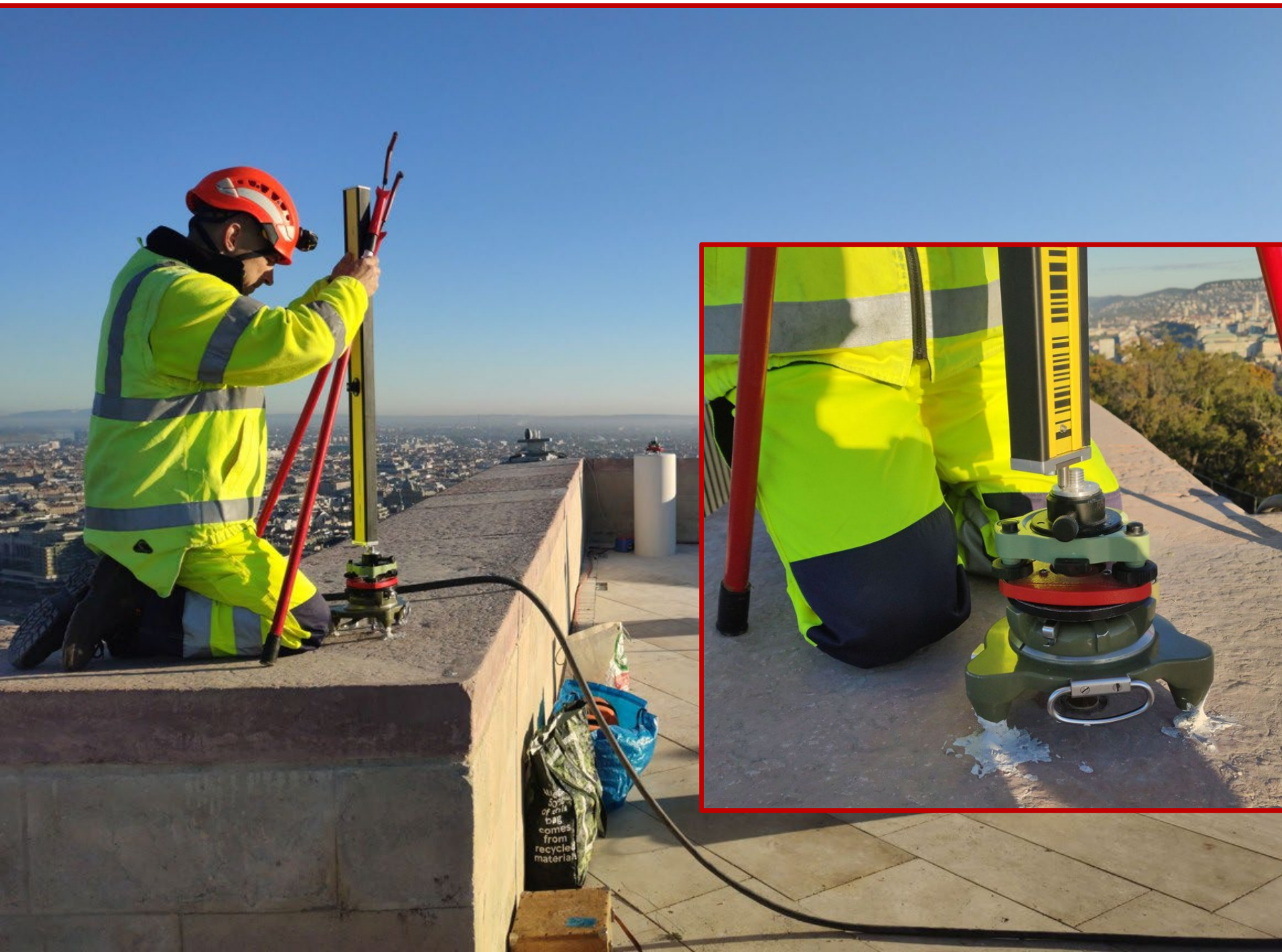
Volt GEO-s hallgatók:

Fehér Szabolcs (Atlasz Geodézia)

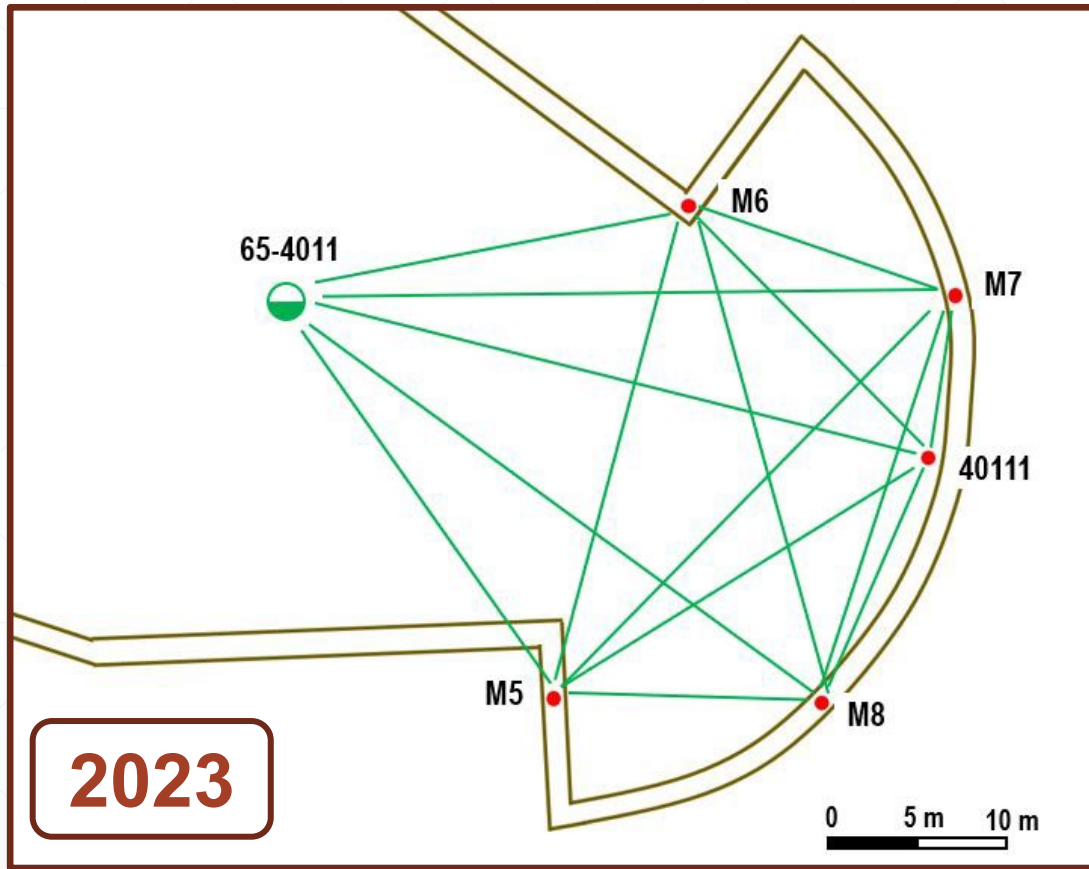
Kohonóczki András (ZentralGeo)

Tanárki Tibor (ZÁÉV)

Műszer- és jelmagasságmérés szabatos szintezéssel

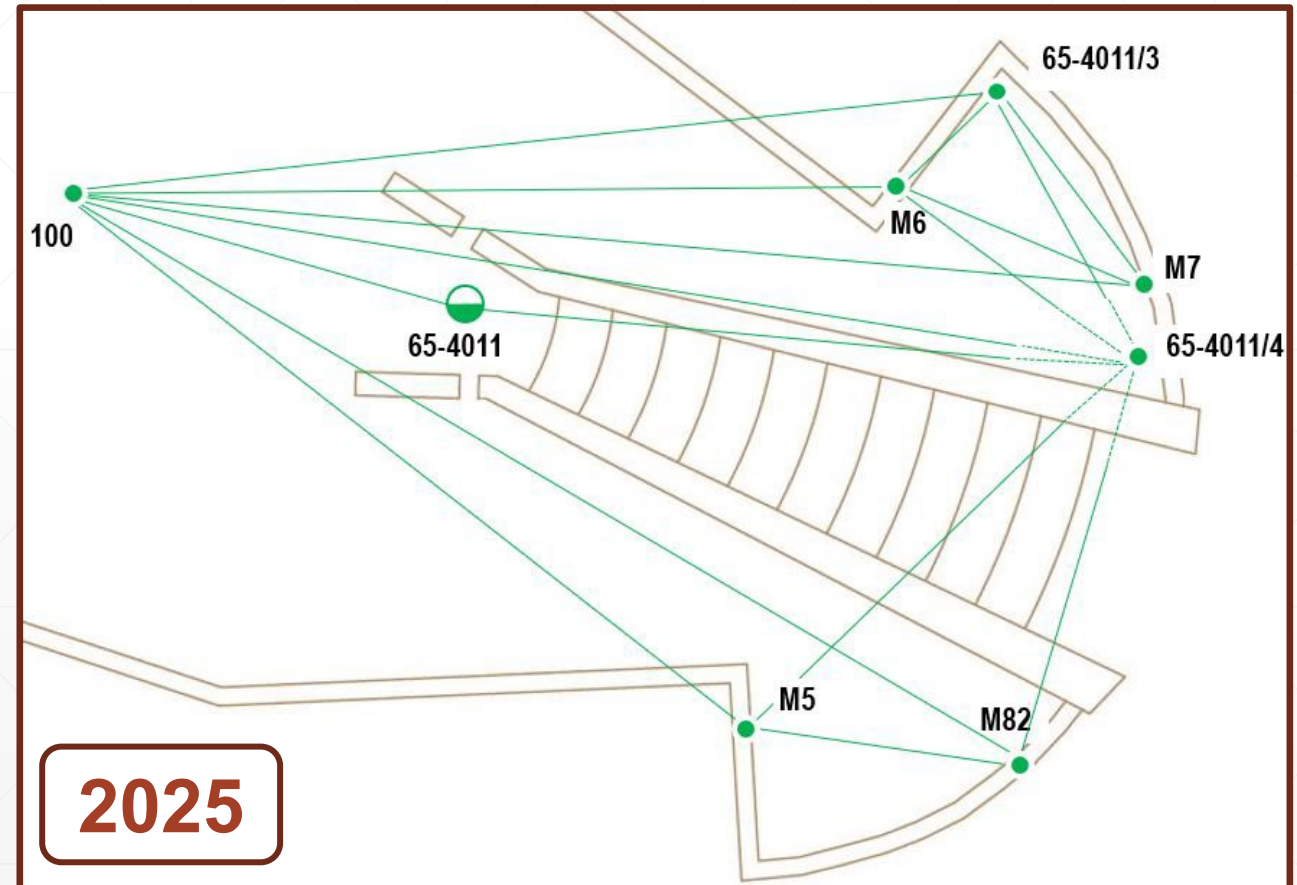

Trigonometriai magassági hálózat meghatározási terve két ütemben

2023

Együttes kiegyenlítésnél:
Magassági középhiba: 0,2 mm
Javítások: < 1 mm

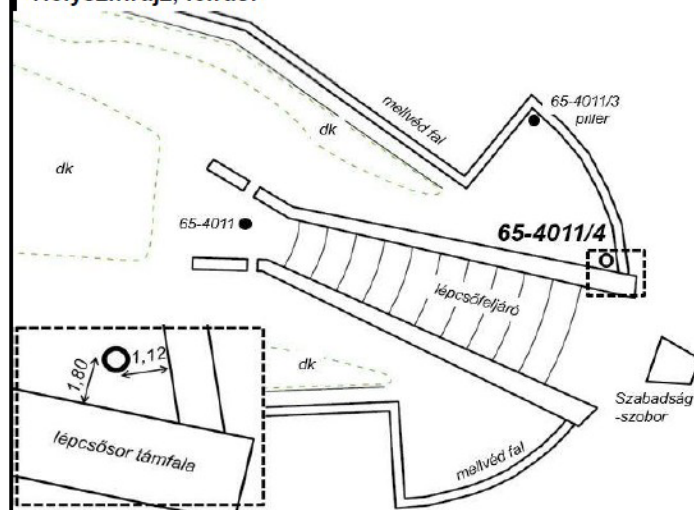
2025

VÍZSZINTES ALAPPONT PONTLEÍRÁSA

EOV		650 033,019		238 103,070		A pont száma: <u>EOV 65-4011/4</u> régi
TRANSZ FORMÁLT	St	-	32,99	+	1,77	Nyilvántartási térkép jele: 65-41
	HKR	-	32,99	-	37 760,78	
	CEN	-	33,02	+	1,66	
CEN: városi centrális						Település: BUDAPEST XI. ker. Vármegye: <i>Budapest</i> Meghatározta: <u>BME-ÁFGT és ÓE-GEO</u> 2025. évben

Az új alappontok pontleírásai

Helyszínrajz, leírás:

Állandósította: _____
2025-ben fémrúddal, teteje

A központ jele: henger/rúd

Földalatti jel: _____

Pontvédő ber: _____

Őrpontok: _____

Balti magasság:

rúd teteje: **238,58**

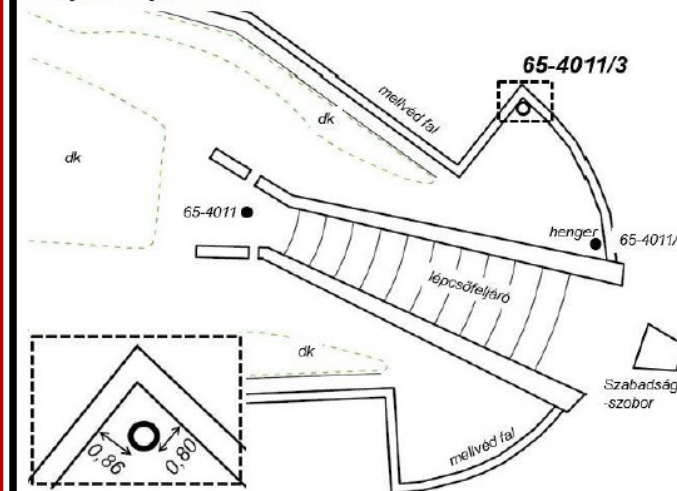
henger teteje: **238,18**

Munkaszám: 76/2025

VÍZSZINTES ALAPPONT PONTLEÍRÁSA

EOV		650 027,018		238 115,288		A pont száma: <u>EOV 65-4011/3</u> régi
TRANSZ FORMÁLT	St	-	26,99	-	10,45	Nyilvántartási térkép jele: 65-41
	HKR	-	26,99	-	37 773,00	
	CEN	-	27,02	-	10,56	
CEN: városi centrális						Település: BUDAPEST XI. ker. Vármegye: <i>Budapest</i> Meghatározta: <u>BME-ÁFGT és ÓE-GEO</u> 2025. évben

Helyszínrajz, leírás:

Állandósította: Kohonóczki András
2025-ben vasbeton pillérrel

A központ jele: bronztető központi furata

felirata: ORSZÁGOS GEODEZIAI

FŐALAPPONT KÜLPONTJA 2025

Pontvédő ber: _____

Őrpontok: _____

Balti magasság:

pillér teteje: **235,23**

Munkaszám: 76/2025 Nyilv. sz.: 65

Kiegyenlítés városi centrális rendszerben:

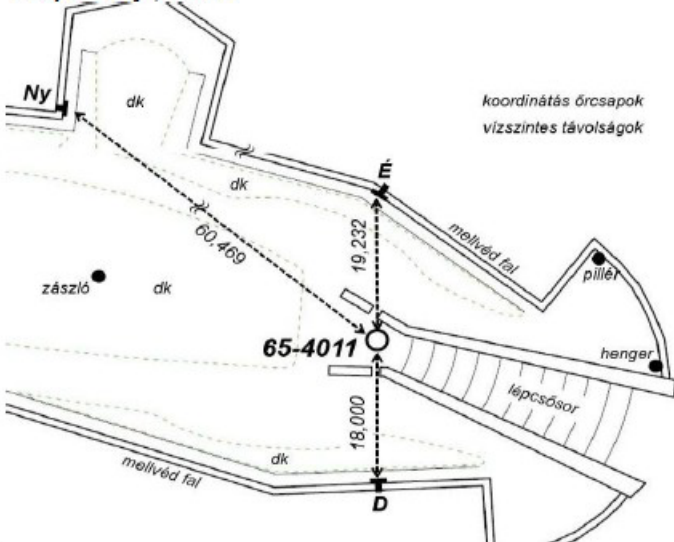
65-4011/3 $y = -27,021$ $x = -10,560$

65-4011/4 $y = -33,022$ $x = +1,660$

VÍZSZINTES ALAPPONT PONTLEÍRÁSA

EOV		<u>650 000,000</u>		<u>238 104,727</u>		A EOV <u>65-4011</u>
TRANSZ FORMÁLT	St	+	0,03	+	0,11	A pont száma: régi <u>Gellérthegy</u>
	HKR	+	0,03	-	37 762,44	
városi centrális		<u>0,000</u>		<u>0,000</u>		Nyilvántartási térkép jele: <u>65-41</u>
						Település: <u>BUDAPEST XI. ker.</u>
						Vármegye: <u>Budapest</u>
						Meghatározta: <u>BGTV</u> <u>1972. évben</u>

Helyszínrajz, leírás:

Állandósította: Duchon Béla

1934 évben csonkagúla alakú 40x40x80 cm méretű, alul 70x70 cm-re kiszélesedő faragott terméskövel

A központ jele: bronzcsap keresztrel

Földalatti jel: alul bronzcsap 25x25x15 cm méretű mészkőben; felül bronzcsap beton alapban

Pontvédő ber: vb. akna, tetején acéllemez, felette acél körgyűrű öntött bronzlappal fedve

Őrpontok: 3 db koordinátás őrcsap (/E, /D, /Ny)

Balti magasság:

kő: 233,40

felső f.a. jel: 232,60

alsó f.a. jel: 232,15

Munkaszám: 76/2025

Helyszínelte:

Nyilv. sz.: 65

OGPSH PONTLEÍRÁS 2007 (2025)

A hálózat pontosított elhelyezésével az ETRS89/ETRF2000 vonatkozási rendszerben

A pont EOVSzáma: 65-4011

Település: Budapest (Gellért-hegy)

Kiválasztotta: Lechner Nkft.

A pont jellege: kő

Pontvédelem: a kő körül 1x1 méteres vasbeton akna, tetején acéllemez, felette acél körgyűrű, 60 cm átmérőjű, egyedi gravírozású öntött bronzlappal fedve

Spec. info.: a budapesti sztereografikus vetület valamint a budapesti centrális önálló városi hálózat és koordináta-rendszer kezdőpontja

ETRF2000 X = 4081707.022 Y = 1409226.379 Z = 4678716.783

ETRF2000 WGS-84 φ = 47-29-12.78814 λ = 19-02-50.81041 h = 277.043

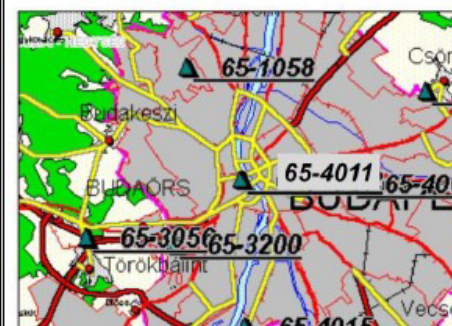
EOV y = 650 000.000 x = 238 104.727 H = 233.40

Megközelítési leírás

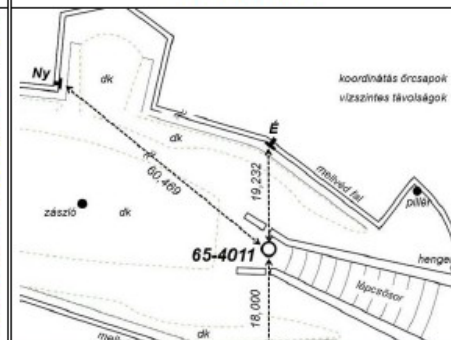
A pont a Citadella keleti udvarának közepén, a zászlórúdtól mintegy 42 méterre keletre, a Szabadság-szobor felőli lépcsőfeljáró végén található. Gépkocsival a Szirtes úton közelíthető meg az északi oldalon kialakított parkolóig; tovább csak külön engedéllyel lehet behajtani a Citadella-sétányra. A Szabadság-szobor felől a lépcsőfeljárón gyalogosan lehet megközelíteni nyitvatartási időben.

A 65-4011 kő azonos az egykori gellért-hegyi csillagvizsgáló déli tornyának helyén 1934-ben állandósított „Gellérthegy” nevű alapponttal. A 60 cm átmérőjű acél körgyűrűt lefedő bronz fedlap 30 kg súlyú; csak mágneses emelővel mozgatható. Illetéktelen kiemelés ellen csavarkapcsolattal van rögzítve. A járószinten lévő bronz fedlap felirata: ORSZÁGOS GEODÉZIAI FŐALAPPONT.

Megközelítési térkép 1 : 200 000

Helyszínrajz

A főpont új pontleírásai

A koordinátás őrcsapokról is készült pontleírás

Két Gellérthegy nevű alappontról van szó...

- 1) **Gellérthegy**: az 1934-ben kitűzött origó, kővel állandósított alappont

1934-....

65-4011 kő
(főpont)

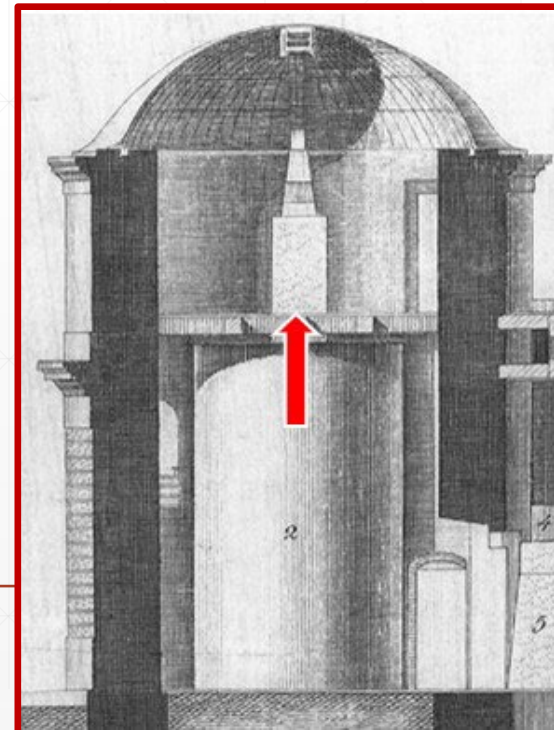
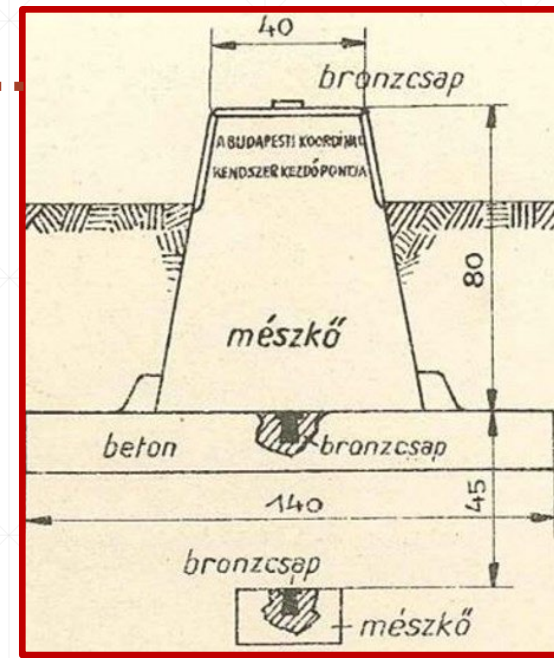
65-4011/1
pillér

65-4011/3
új pillér

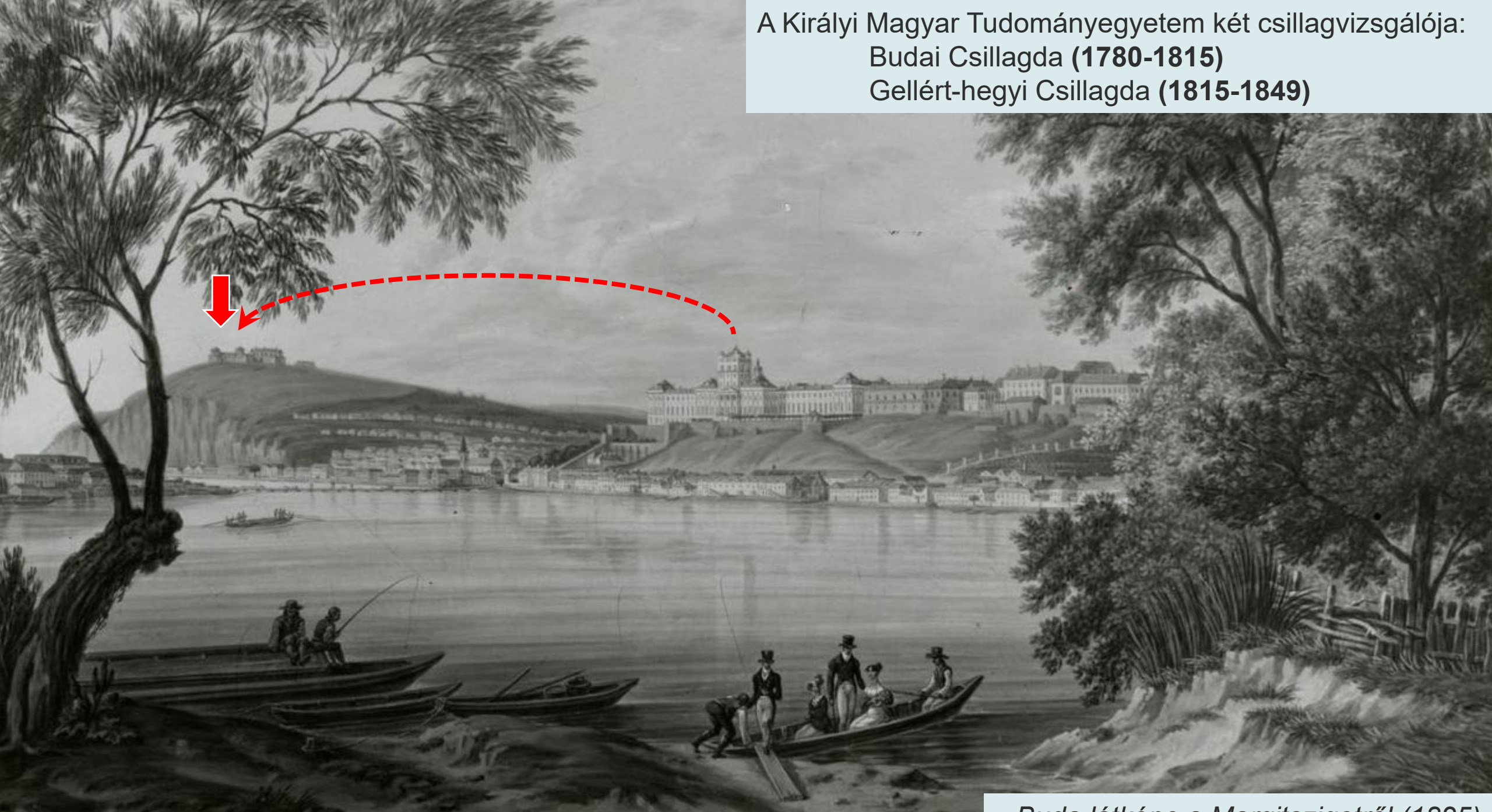
65-4011/4
új henger

- 2) **Gellérthegy**: az egykori Gellért-hegyi Csillagda keleti tornyának pillére

1815-1849
-1867

A Királyi Magyar Tudományegyetem két csillagvizsgálója:
Budai Csillagda (1780-1815)
Gellért-hegyi Csillagda (1815-1849)

Buda látképe a Margitszigetről (1825)

A Gellért-hegyi Csillagda

1815-1849

Alapköletétel: 1813
József nádor szerepe...

A Gellért-hegy
látképe a
pesti görög
templom
felől
(mai Petőfi
téri ortodox
templom)

A csillagda keleti pillére: az eredeti „Gellérthegy”

1815-1849

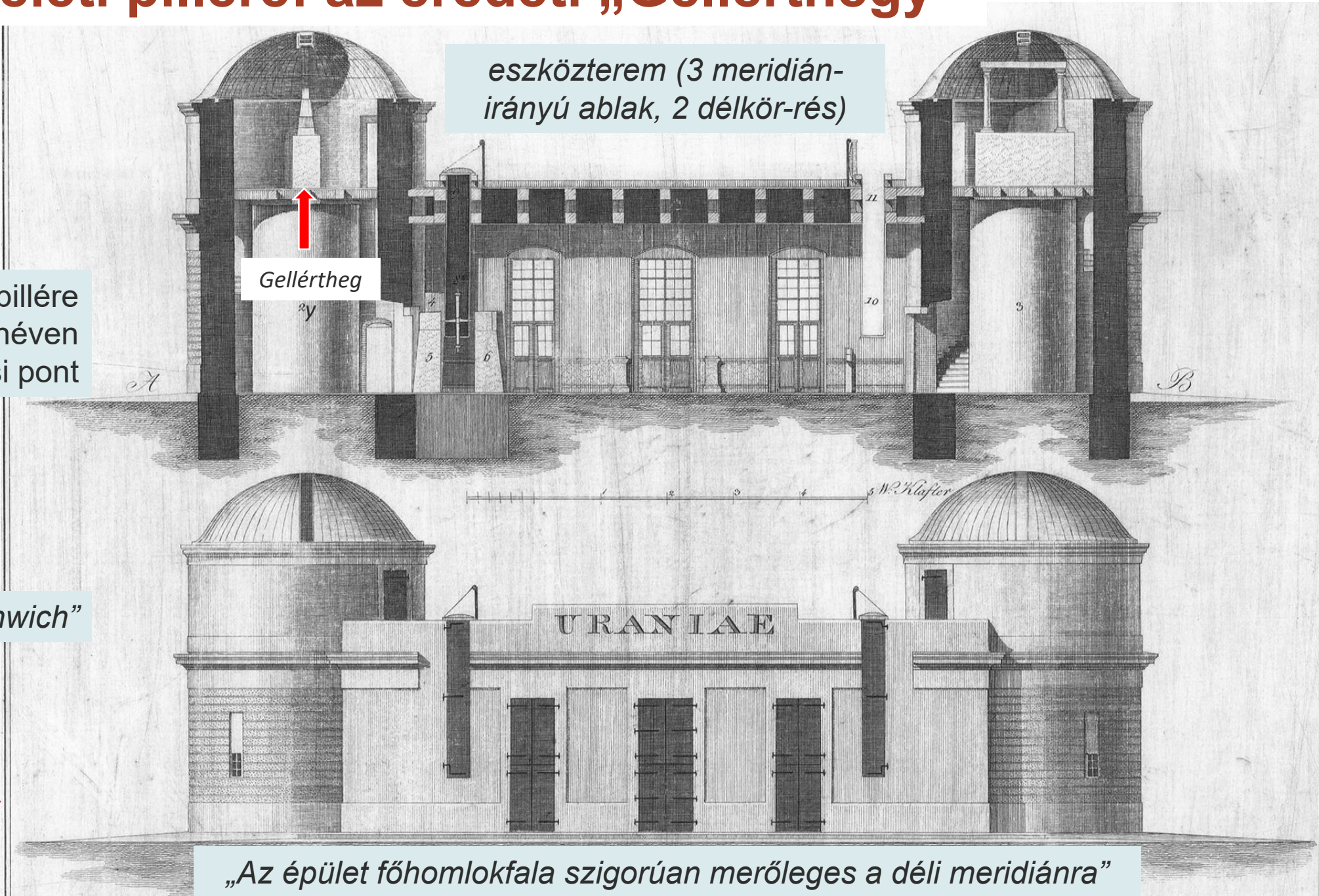
A keleti torony pillére
„Gellérthegy” néven
háromszögelési pont

eszközterem (3 meridián-
irányú ablak, 2 délkör-rés)

Gellérthegy

A „magyar Greenwich”

„Az épület főhomlokfala szigorúan merőleges a déli meridiánra”

A csillagdát 1814 októberében három uralkodó látogatta meg (I. Ferenc magyar király és osztrák császár, I. Sándor orosz cár és III. Frigyes Vilmos porosz király), akik a napóleoni háborúkat lezáró bécsi kongresszusról jöttek Budára.

1814. 10. 24-28.

„Ferenc császárnak nagyon tetszett a szépen felszerelt obszervatórium, csak az bántotta szimmetria iránt való érzetét, hogy a keleti délkör-rész az eszkösteremben üres volt, míg a nyugati alatt Reichenbach mester delelőcsöve állott. Az igazgató nyilatkozatára, hogy ez egy későbbi szerzemény számára van feltartva, a király meghagyta neki, hogy a még kívánatos eszközöket azonnal jelölje ki...”

Petrich András: Buda esti fényekben (díszkivilágítás a királytalálkozón)

A Gellért-hegyi Csillagda

1815-1849

Tittel Pál matematikus és pap igazgatósága (1824-1831) idején nemcsak tudományos műhely volt a csillagda, de a társas kapcsolatok színhelye is. Gyakori vendég volt Deák Ferenc, Kazinczy Ferenc, Széchenyi István, Vörösmarty Mihály...

Budavár ostroma: a csillagda pusztulása

1849. május

A csillagda igazgatója, Mayer Lambert elmenekül...
a helyettes, Albert Ferenc menti a műszereket...
A műszertermet kifosztják, az épület súlyosan sérül...

Citadella épül a Gellért-hegyen

Az építkezésen 10 ezer kényszermunkás dolgozott, zömében a szabadságharcban elítéltek

Gellért-hegyi citadella emeleti alaprajza 1:200 méretben

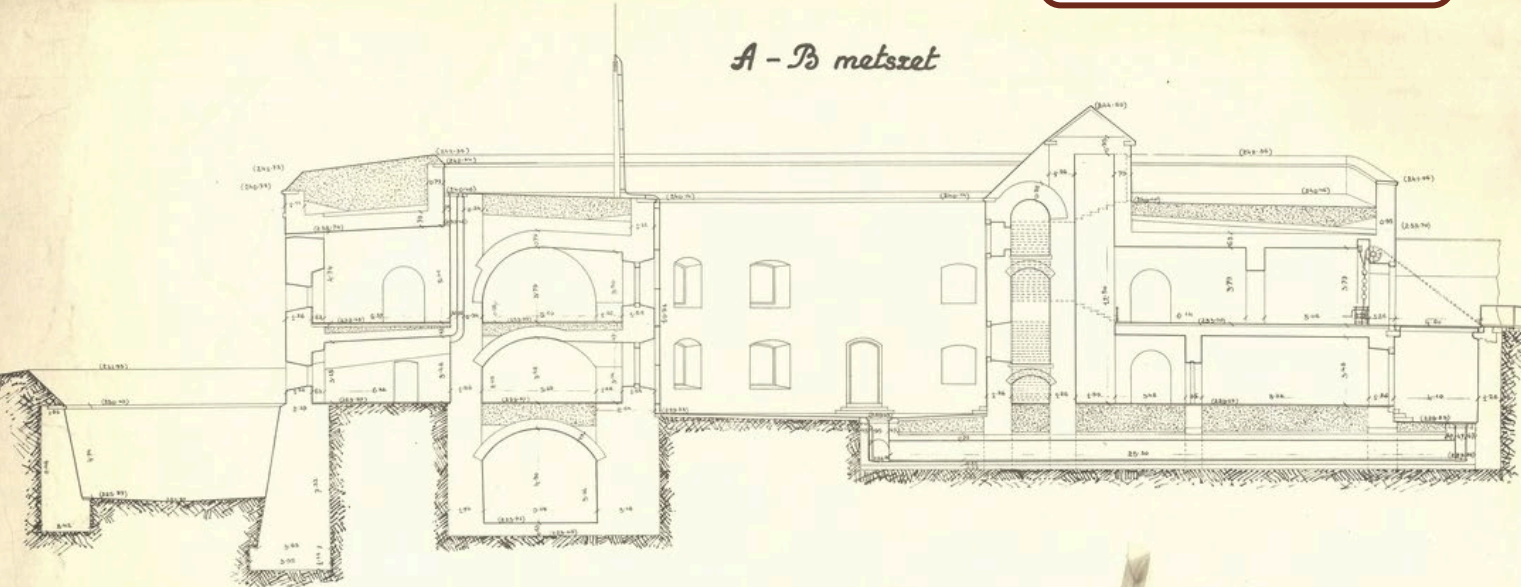
1850-1854

Terv: 1849. október

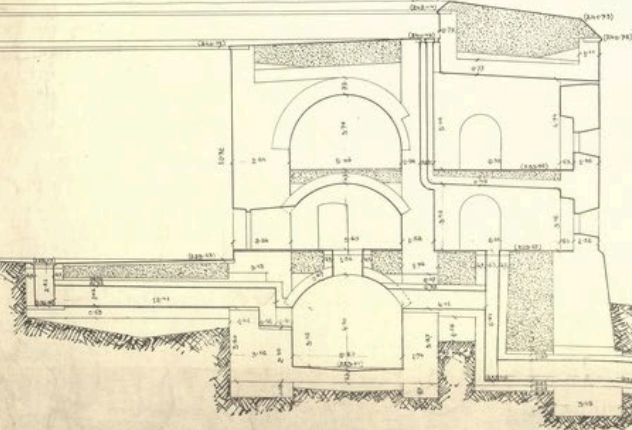
Keleti rondella

Gellért-hegyi citadella metszetei 1:100 méretben

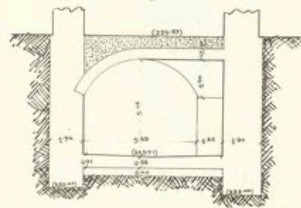
A - B metszet

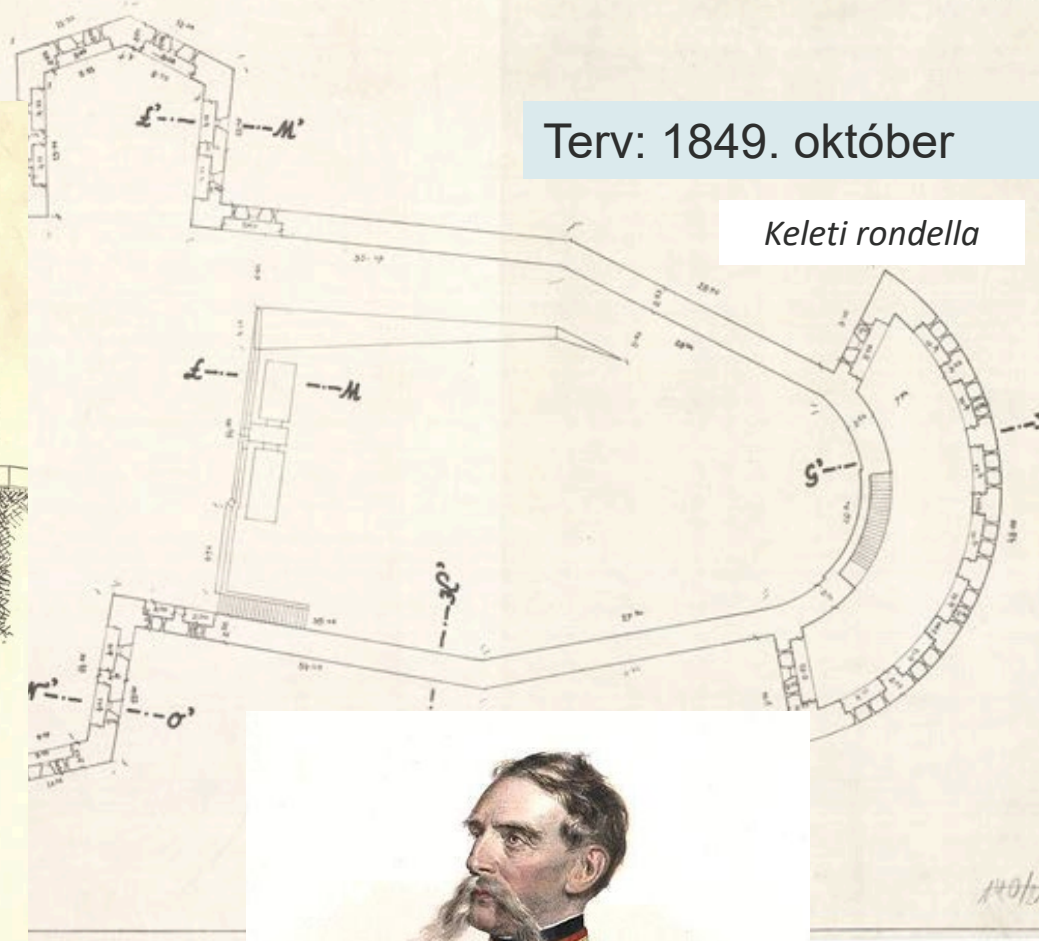
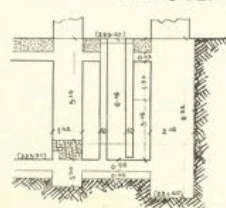
C - D metszet

P - Q metszet

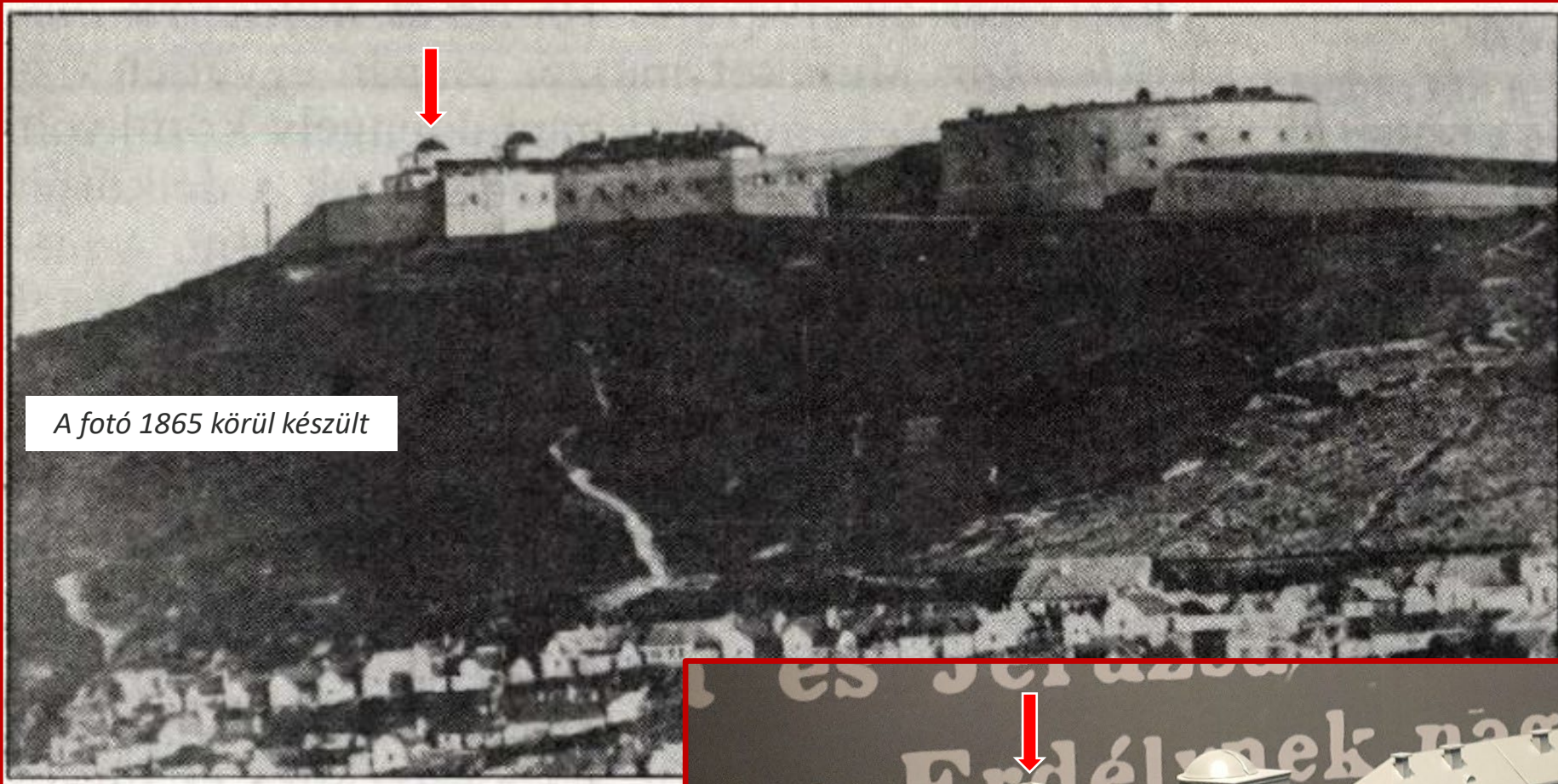

R - S metszet

alkalmazta
d építését

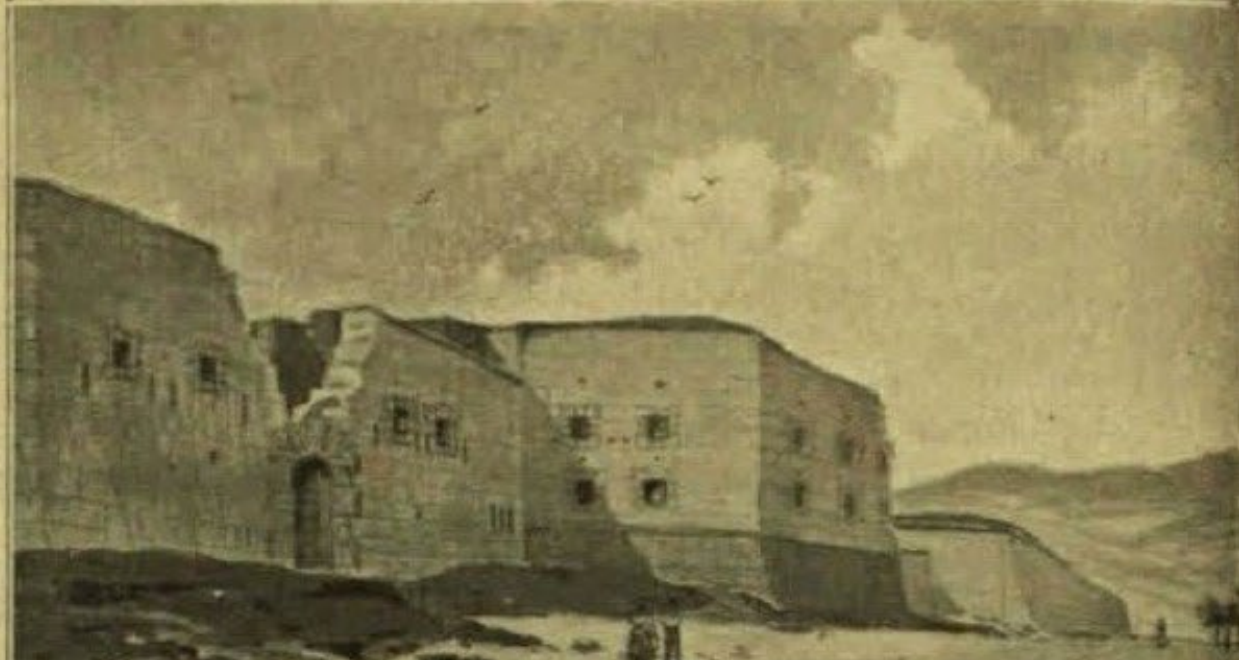
A fotó 1865 körül készült

Csillagda a citadellában

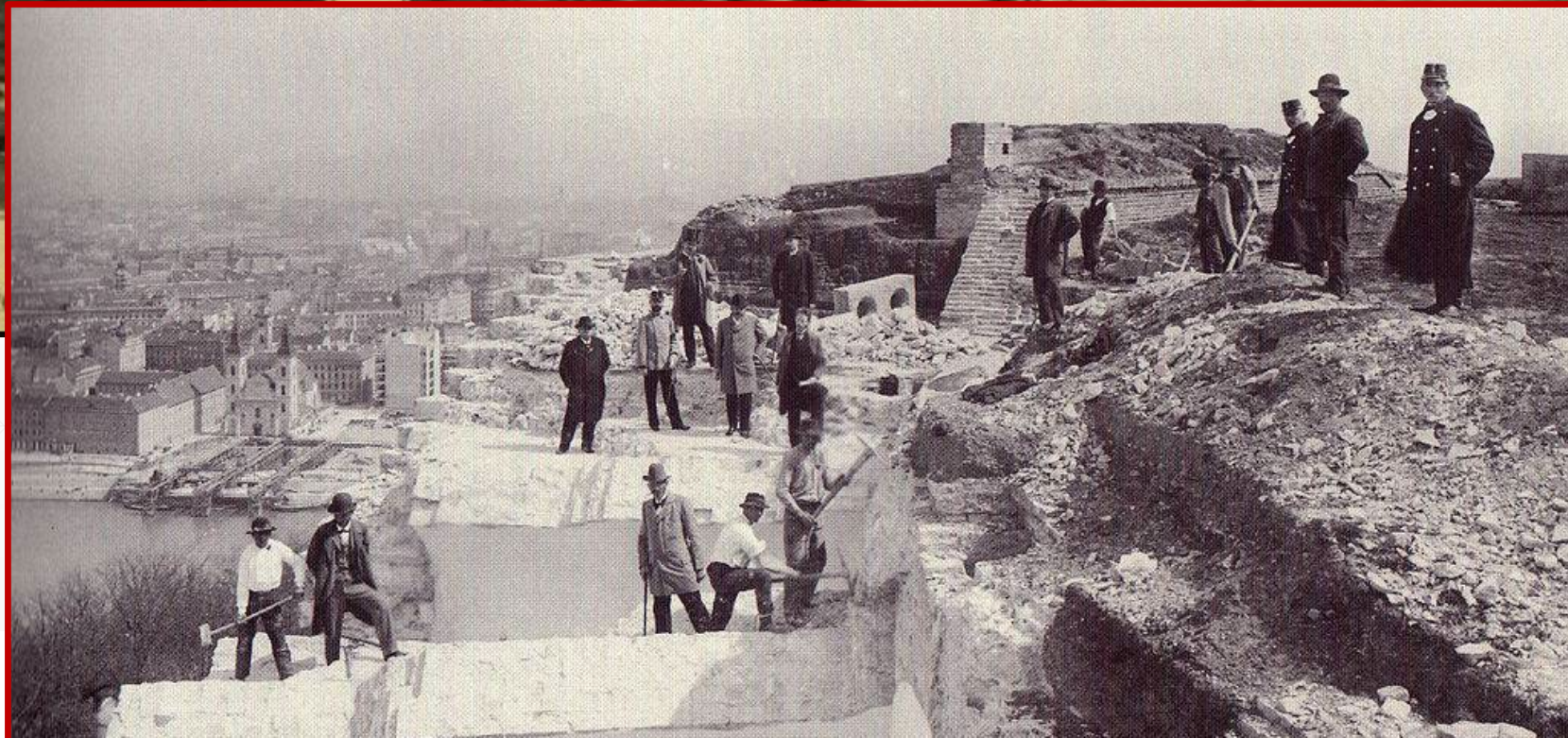
1852-ben a bécsi hadügyminisztérium elrendelte a csillagda lebontását; de erre csak 1867-ben került sor.

Makett a „Szabadság bástyája” kiállításon

A GELLÉRTHEGYI CZITADELLA EGYIK LEBONT

A kiegyezés után...

**Mi a szerepe szakmánkban
a Gellérthegy alappontnak?**

A Gellérthegy alappont szerepe... a budapesti sztereografikus vetületnél

1863-...

1973-ig az ország
területének 73 %-án

Kettős vetítés:

Bessel ellipszoid → Gauss-gömb → sík

Vetületi kezdőpont:

a Gellérthegy háromszögelési pont
gömbi megfelelője

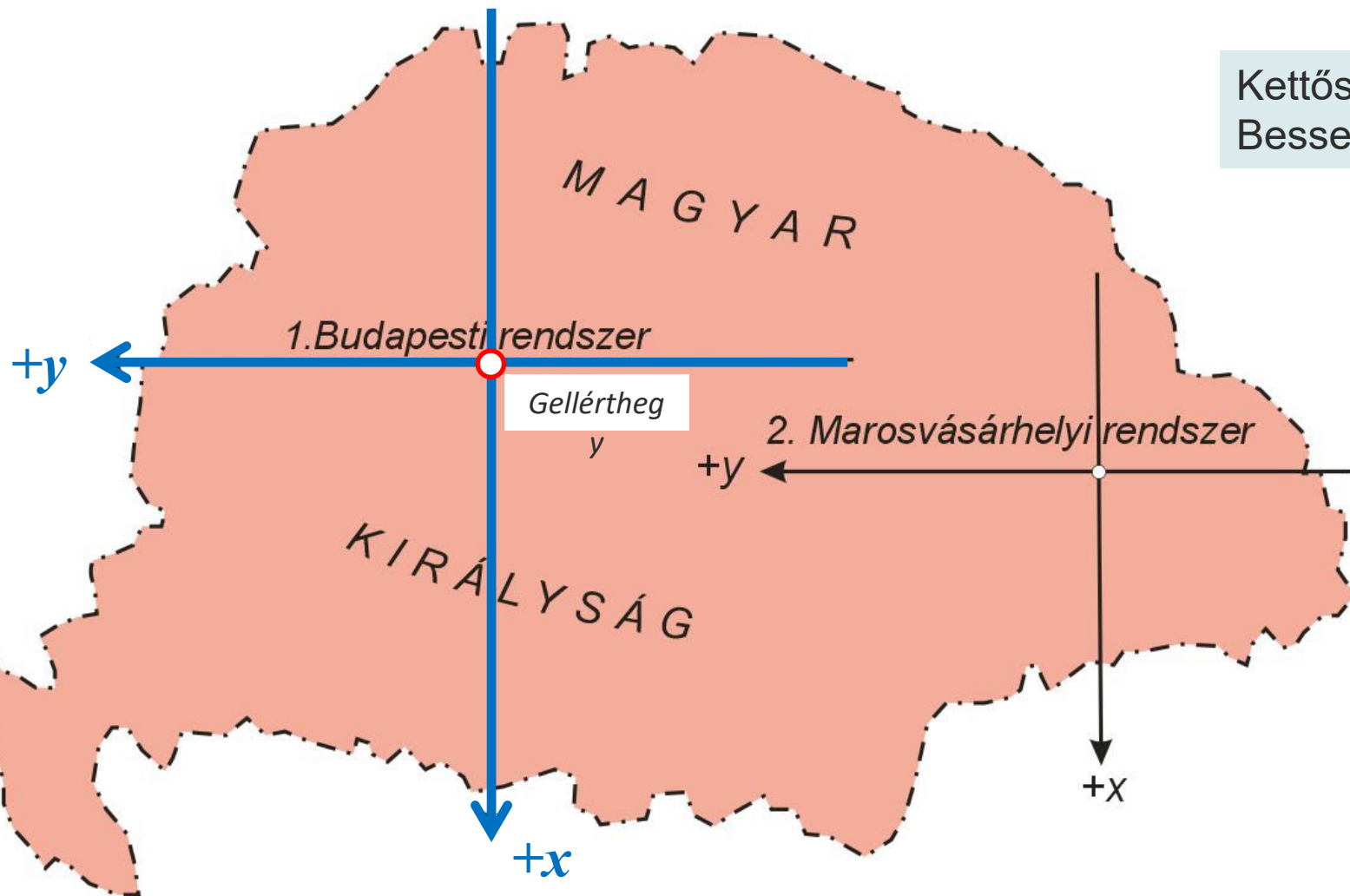
$\varphi_0 = 47^\circ 06' 21,1372''$

Koordináta-rendszer x tengelye:

a Gellérthegy pont Gauss-gömbi
megfelelőjén átmenő meridián képe

A Gellérthegy a koordináta-rendszer
origója:

$y = 0,000; x = 0,000$

A Gellérthegy alappont szerepe... a Fasching-féle hengervetületeknél

1908-...

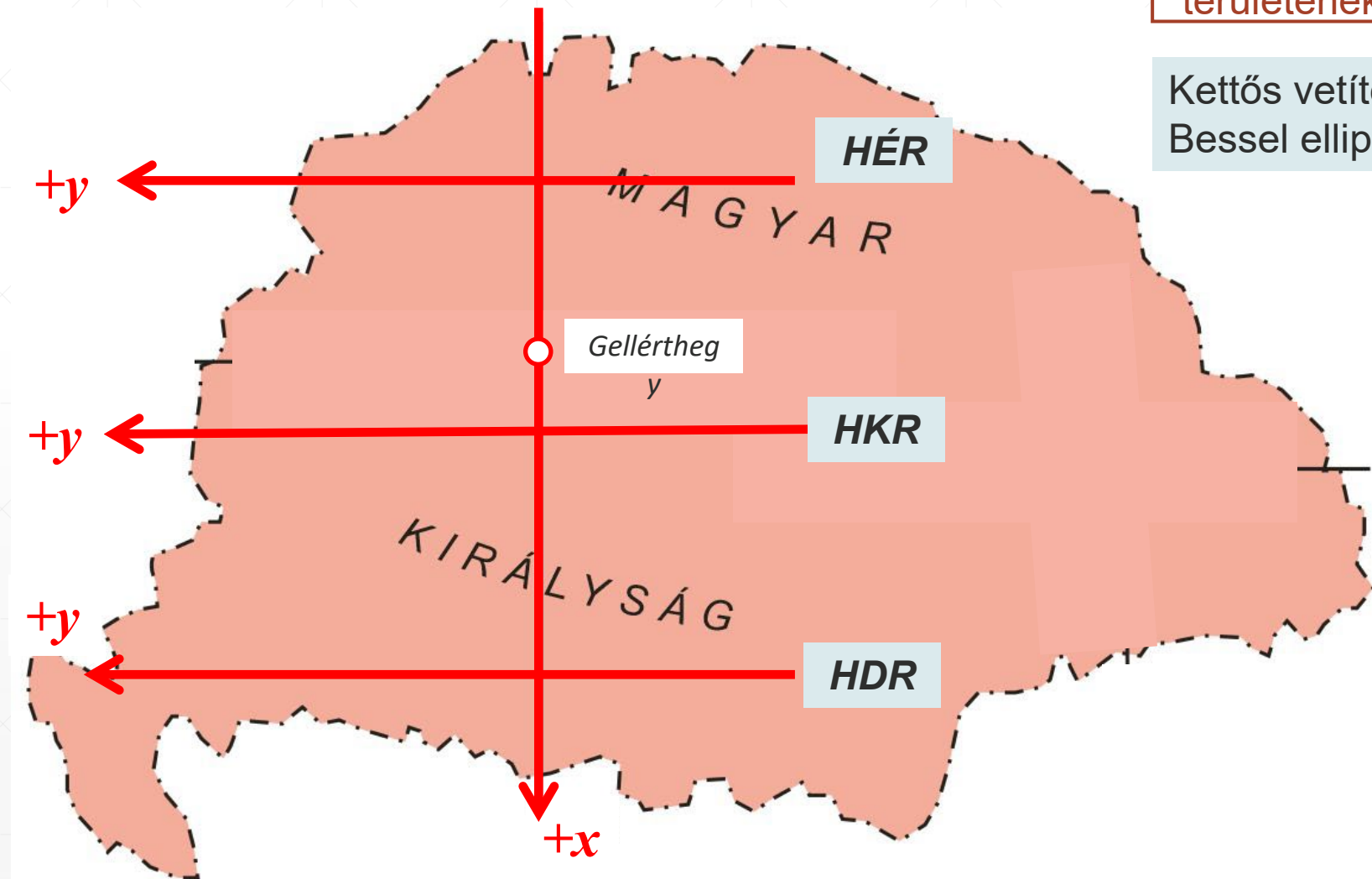
1973-ig az ország
területének 22 %-án

Kettős vetítés:

Bessel ellipszoid $\rightarrow$ Gauss-gömb $\rightarrow$ sík

Koordináta-rendszer x tengelye
(mindhárom hengervetületnél):
a Gellérthegy pont gömbi megfelelőjén
átmenő meridián képe

A Gellérthegy pont egyik
hengervetületnél sem vetületi kezdőpont

A Gellérthegy alappont szerepe...

az EOV vetületnél

X (eltolt)

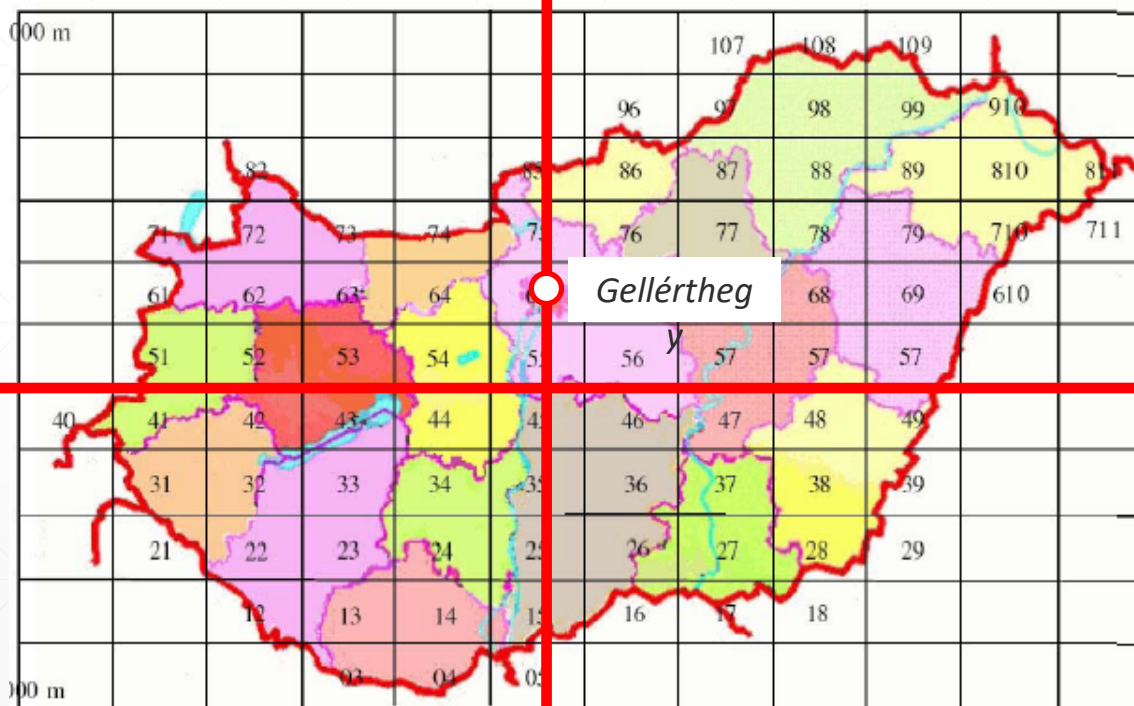
650 000 m

x (eredeti)

1975-...

Kettős vetítés:

GRS67ellipszoid → új Gauss-gömb → sík

y (eredeti)

Koordináta-rendszer (eredeti) x tengelye:
a Gellérthegey pont új Gauss-gömbi
megfelelőjén átmenő meridián képe

Gellérthegey, EOV: $Y = 650\,000,000$

X (EOV) < 400 000 m < Y (EOV)

Y (eltolt)

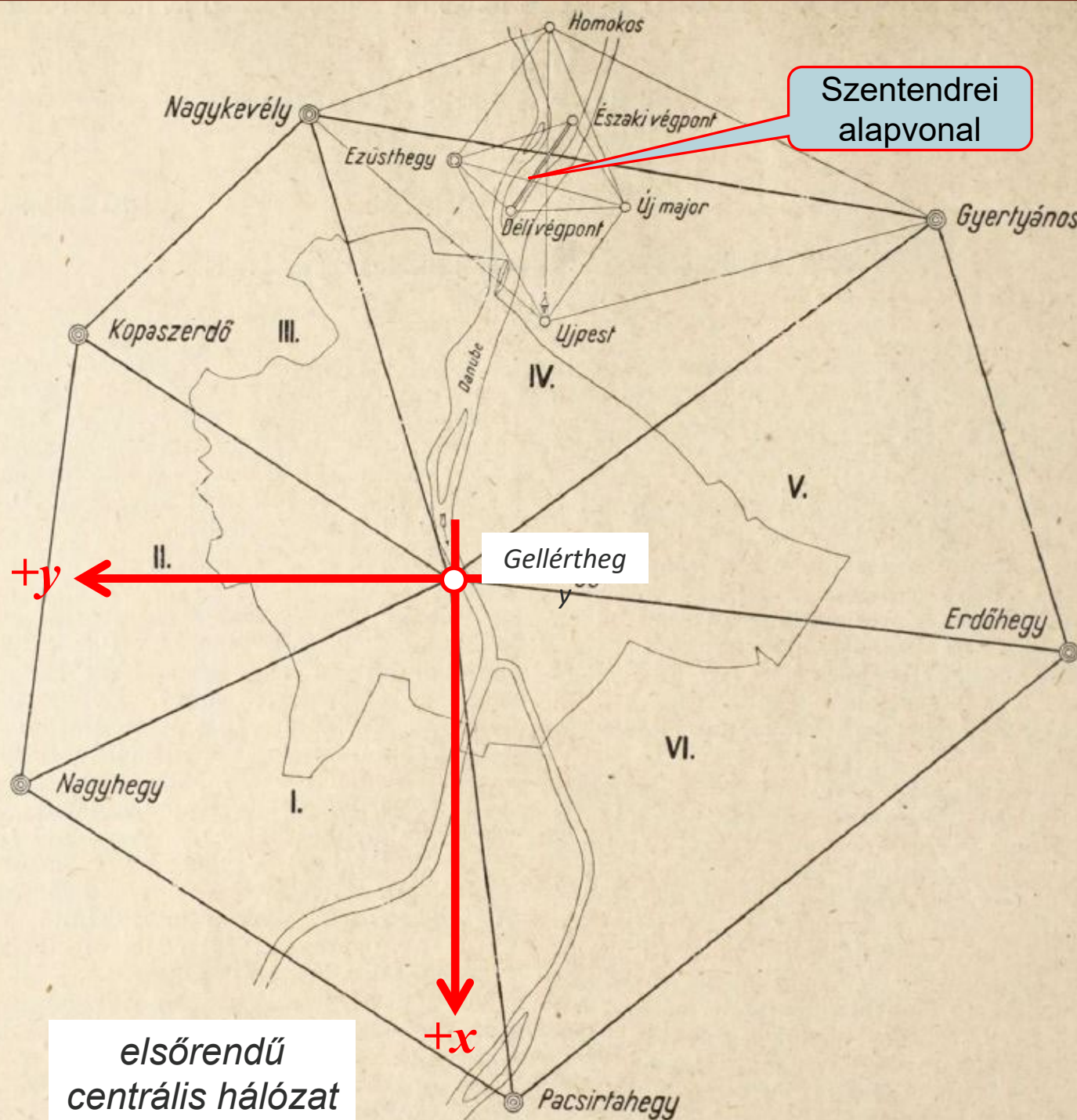
A Gellérthegy alappont szerepe a budapesti centrális hálózatban és önálló városi rendszerben

1933-1935

A Gellérthegy a budapesti centrális hálózat kezdőpontja, a vetületi kezdőpont és a koordináta-rendszer origója:

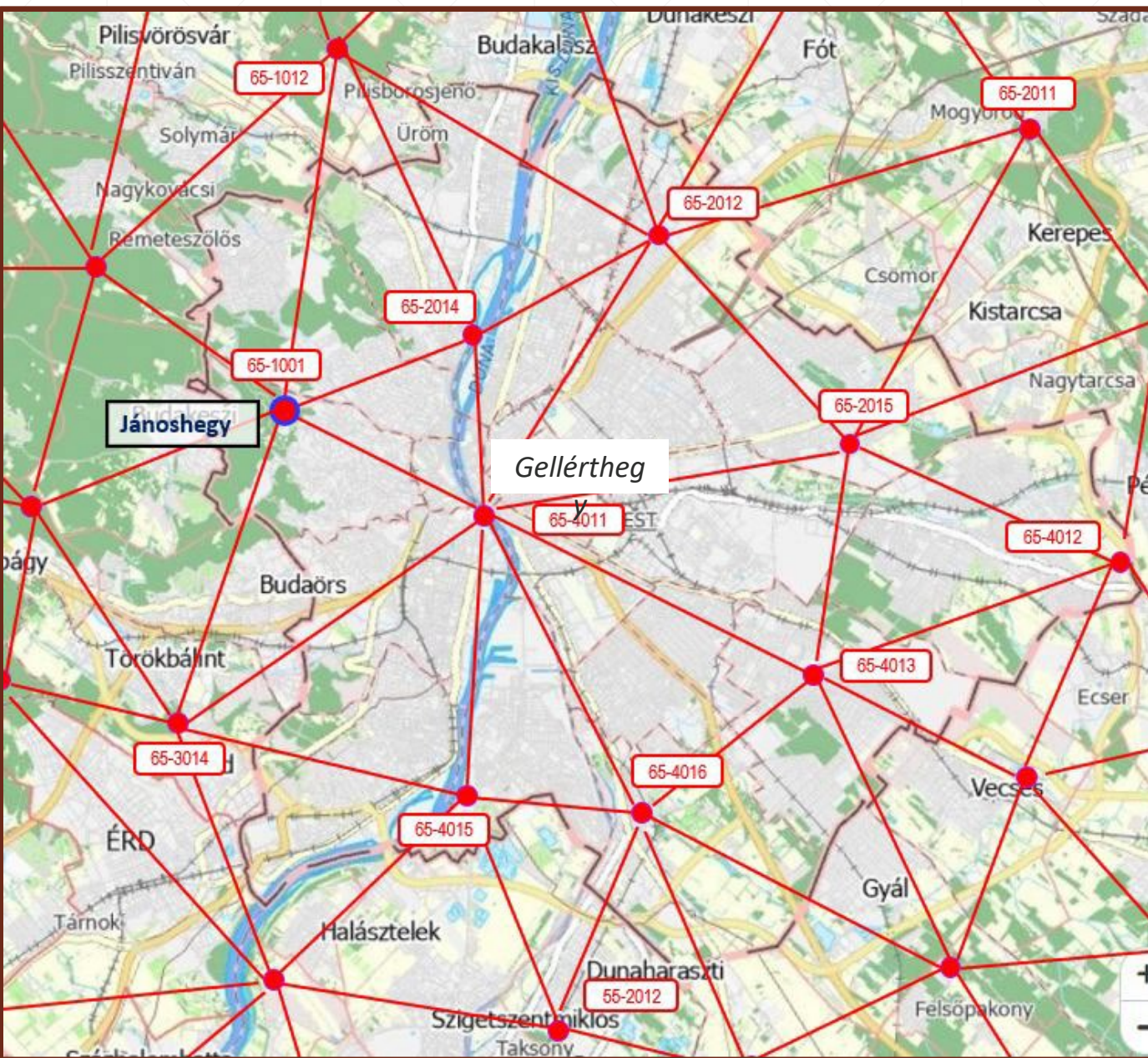
$y = 0,000$; $x = 0,000$

Ez a hálózat az alapja a főváros mai nagyméretarányú térképének és az eddigi metróépítéseknek

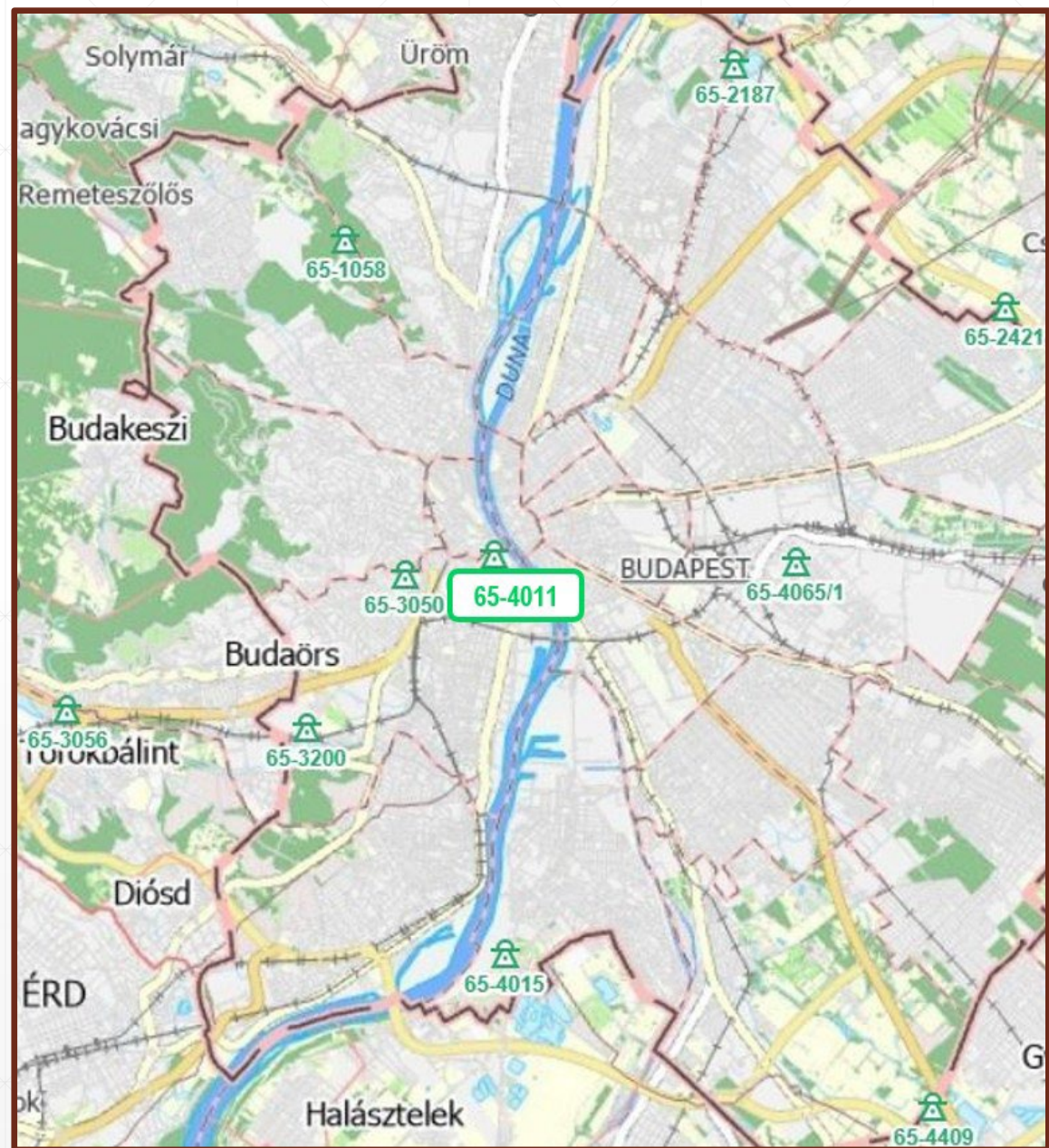
A Gellérthegy az EOVA-ban...

1949-1972

...és az OGPSH-ban

1995-1998

A Gellért-hegyről és a Gellérthegyről

BUSICS György¹, MOLNÁR Gábor Péter²

¹ Óbudai Egyetem Alba Regia Kar

2025/2

OGPSH alappont pótlása a Gellért-hegyen

BUSICS György¹, ÉGETŐ Csaba², RÓZSA Szabolcs², TÓTH Zoltán¹

¹ Óbudai Egyetem, Alba Regia Kar, Geoinformatikai Intézet

² Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Építőmérnöki Kar, Általános- és Felsőgeodézia Tanszék

E-mail: busics.gyorgy@amk.uni-obuda.hu; egeto.csaba@emk.bme.hu; rozsa.szabolcs@emk.bme.hu; toth.zoltan@amk.u

2025/3

Új pillér és új irányzóhenger a Gellért-hegyen

BUSICS György¹, ÉGETŐ Csaba², RÓZSA Szabolcs², TÓTH Zoltán¹

¹ Óbudai Egyetem, Alba Regia Kar, Geoinformatikai Intézet

² Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Építőmérnöki Kar, Általános- és Felsőgeodézia Tanszék

E-mail: busics.gyorgy@amk.uni-obuda.hu; egeto.csaba@emk.bme.hu; rozsa.szabolcs@emk.bme.hu;

2026/1

GEODÉZIA ÉS
KARTOGRÁFIA

GEODÉZIA
KARTOGRÁFIA

OGPSH alappont pótlása a Gellért-hegyen
Pontfelhők geometriai és attribútumai
Kazahsztáni jövőbeli éghajlati zónák
variabilitás
A földmérési munkák gyakorlati árai
Hírek, rendezvények
Műszerismertetés

nka támogatással
Crossref
Scopus

GEODÉZIA ÉS
KARTOGRÁFIA

2026 / 1
LXXVIII. ÉVFOLYAM

A Balaton vízfelületének modellje
Új pillér és irányzóhenger a Gellért-hegyen
Ghoutok állapotának ellenőrzése Algériában SVM modell segítségével
A Iovasberényi Szűzvár felmérése és modellezése
Márton Gyárfás-émlékplakett 2026. évi adományozása
Rendezvények
Nekrológ
Műszerismertetés

nka támogatással
Crossref
Scopus

Köszönöm a figyelmet!

További kérdések, teendők:

Mi legyen az alappontokat bemutató tájékoztató feliratok szövege?

(QR kód beolvasása után mi jelenjen meg a turista mobilján?)

Mi legyen a Bogdanich emlékoszlop sorsa?

(Ezt a Geodéziai és Kartográfiai Egyesület állíttatta 1972-ben.)

A Bogdanich-emlékoszlop és -emléktábla a Gellért-hegyen

1972

1972-ben állította fel a Geodéziai és Kartográfiai Egyesület és az MTA Csillagászati Intézete.

Bendefy László és Karsulin horvát akadémikus mondott beszédet (az emlékbeszéd olvasható a Geodézia és Kartográfiában).

A latin oszlop-szöveg magyarul:

„Bogdanich Imre Dániel a nemes Horvátország szülötte és Magyarország tudós matematikusa és csillagásza munkásságának emlékére 1762-1802”.

Az armillárist ellopták...

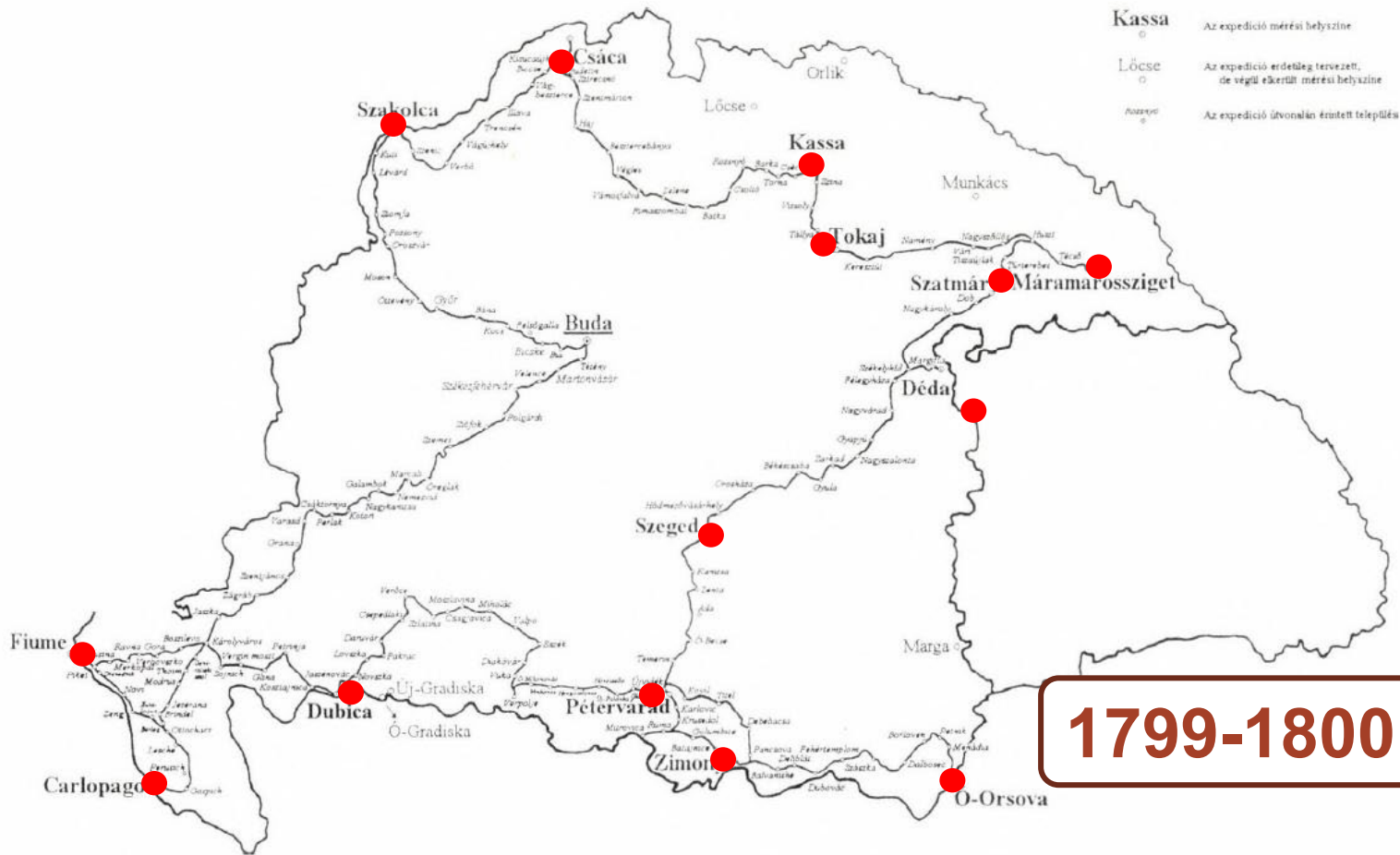
**Az emléktáblát
restaurálva újra
felállították,
de az emlékoszlop
még sorsára vár...**

BOGDANICH IMRE DANIEL
1762 – 1802
CSILLAGÁSZ TUDOMÁNYOS VIZSGÁLATAI
ALAPJÁN KÉSZÜLT EL HAZÁNK
ELSŐ SZABATOS TÉRKÉPE.
MUNKÁSSÁGA EMLÉKÉRE ÉS AZ URÁNIA
CSILLAGDA HELYÉNEK MEGJELÖLÉSÉRE
ÁLLÍTOTTA A GEODÉZIAI ÉS
KARTOGRAFIAI EGYESÜLET ÉS A
MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
CSILLAGVIZSGÁLÓ INTÉZETE
1972

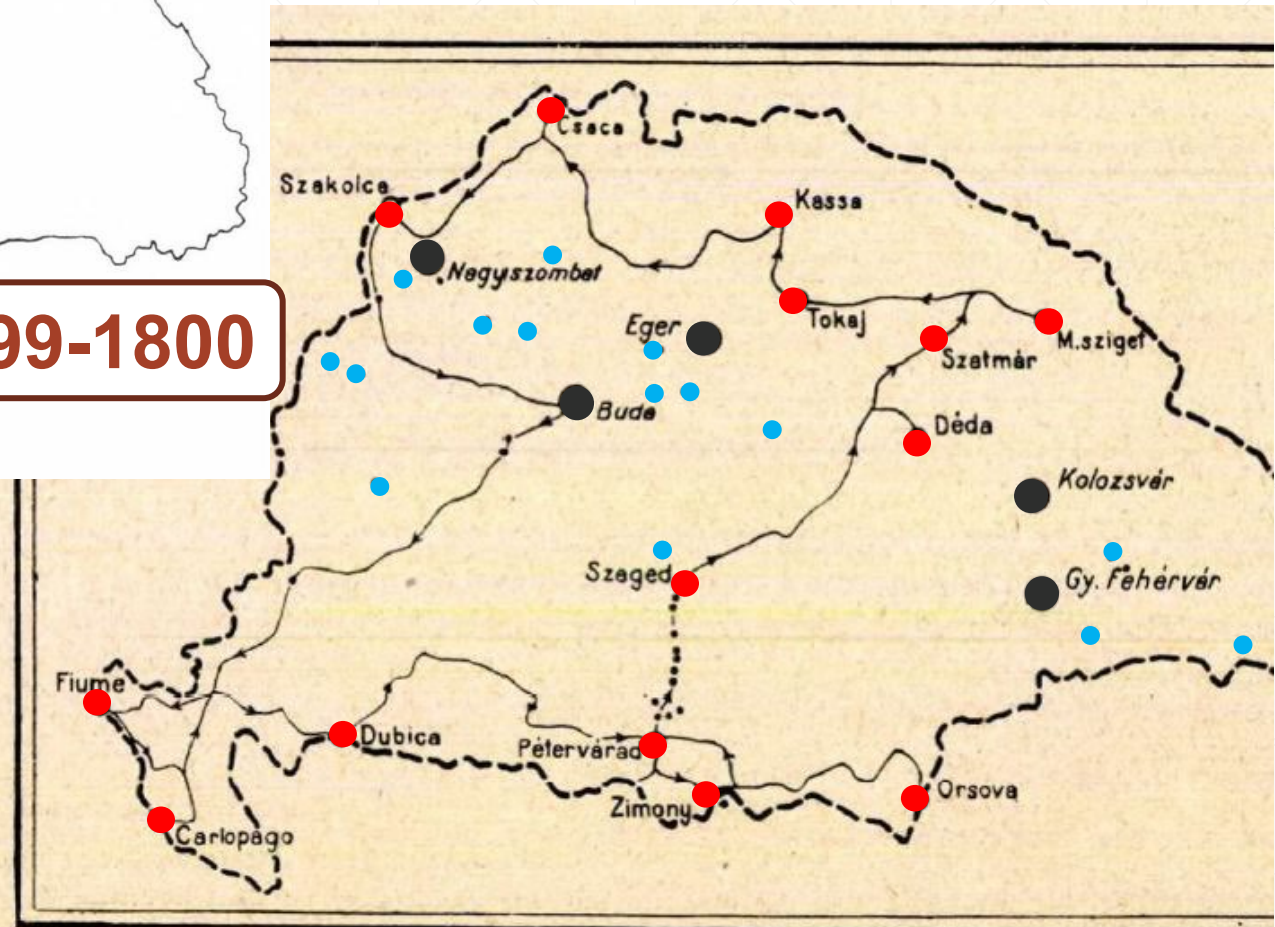
Az emléktábla szövege:

BOGDANICH IMRE DÁNIEL
1762-1802

CSILLAGÁSZ TUDOMÁNYOS VIZSGÁLATAI
ALAPJÁN KÉSZÜLT EL HAZÁNK
ELSŐ SZABATOS TÉRKÉPE.
MUNKÁSSÁGA EMLÉKÉRE ÉS AZ URÁNIA
CSILLAGDA HELYÉNEK MEGJELÖLÉSÉRE
ÁLLÍTOTTA A GEODÉZIAI ÉS
KARTOGRAFIAI EGYESÜLET ÉS A
MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
CSILLAGVIZSGÁLÓ INTÉZETE
1972

Bogdanich Imre első expedíciójának útvonala és földrajzi helymeghatározással mért pontjai
 → ezért lett olyan pontos a Lipszky-térkép

Ki volt Bogdanich Imre Dániel?

- Nyelvtelenség volt

„A latinon kívül beszélem a magyar, a horvát, a német, a francia, az olasz és amennyiben a matematikához kell, az angol nyelvet is” – írta 1786-ban egy beadványában.

- Kiváló matematikus volt

„Kétség nélkül állíthatom, hogy a Monarchia első matematikusa”.
– írta róla Lipszky János.

- Fanatikusan kitartó volt a munkában

„A tudománytörténet nem sok olyan sziklaszilárd jellemű egyéniséget tud felmutatni, aki versenyezni tudna Bogdanich Dániellel tudás, szerénység és a közjó érdekében áldozatot kívánó tudományos cél eléréséért tanúsítandó rettenthetetlen kitartás dolgában....” – írta róla Bendeffy László.

- Életét a tudománynak szentelte

„... az érzés, hogy hazámnak valamelyest hasznos lehetek, új erőt adott” – írta magáról.

- Világtörténetet kezdett írni horvát nyelven

Az első kötet (Közép-Ázsia története) Bécsben 1792-ben jelent meg, de többre nem maradt ideje...

Mirko Danijel Bogdanić (1760-1802)

Astronomer, Mathematician, Surveyor and Croatian Educator

Tatjana Kren

Croatian Astronomical Union
tatjanakren@yahoo.com

Abstract: This article provides valuable information about the life and work of Mirko Danijel Bogdanić (Bogdanić Imre Dániel) (Virovitica, 1762 – Buda, 1802) who was an astronomer, mathematician, surveyor and the author of a book on world history in Croatian. This article observes his life and work from the historical perspective of the time of Empe-

1. Introduction

The Croatian astronomer, mathematician, surveyor and educator Mirko Danijel Bogdanić (1760–1802), known in Hungary as Bogdanić Imre Dániel, and in Austria as Emrich¹ Daniel Bogdanić, was born on 5 November 1760, in Virovitica. He was one of the most important Hungarian astronomers and mathematicians of the 18th century and was well known

an opportunity to extend this knowledge, and also evaluate objectively his role in education and his commitment to the Croatian people and his Croatian hon
KiG 2010, 14

Mirko Danijel Bogdanić (1760–1802)

Astronom, matematičar, geodet i hrvatski prosvjetitelj

Tatjana Kren

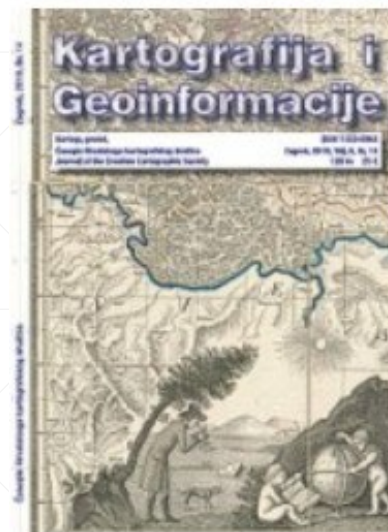
Hrvatski astronomski savez
tatjanakren@yahoo.com

Sažetak: Istraženi su život i djelo Mirka Danijela Bogdanića (Virovitica, 1760 – Budim, 1802), značajnoga hrvatskog, ugarskog i austrijskog astronoma i matematičara te autora svjetske povijesti na hrvatskom jeziku. U

1. Uvod

Hrvatski astronom, matematičar, geodet i prosvjetitelj Mirko Danijel Bogdanić, u Mađarskoj poznat kao Imre Daniel Bogdanich, a u Austriji Emrich¹ Daniel Bogdanisc, rođen je 5. studenoga 1760.

a također objektivno vrednuje i njegova angažiranost i prosvjetiteljska uloga za hrvatski narod i hrvatsku domovinu. Za Hrvatsku je posebno važan njegov doprinos stvaranju književnog jezika za sve Hrvate i u prosvjećivanju hrvatskog naroda u burnim vremenima josefinizma

Datum izdavanja: 30.12.2010.

Obljetnice

Kartografija i Geoinformacije

A zágrábi angol-horvát nyelvű
kartográfiai szakfolyóirat
2010. évi 14. száma
Bogdanich Imre Dánielről

Ki volt Bogdanich Imre Dániel?

Mirko Danijel Bogdanić

csillagász, matematikus, geodéta

- Születési hely: Verőce (Vitrovica, Szlavónia, Horvátország), Születési idő: 1760. november 5. (korábbi források szerint: 1762. november 5).
- A pesti Institutum Geometricumban tanult
- 1785-88: Nagyváradon görög nyelvet tanít
- 1788-93: a Váradai Kamarai Mérnöki Hivatal háromszögelő mérnöke
- 1793-95: a bécsi csillagvizsgáló munkatársa
- 1796-98: **a budai csillagda munkatársa**
- 1798-1800: **földrajzi helymeghatározásokat végez egész Magyarországon Lipszky János készülő térképéhez**
- 1799 januárjában megbetegszik, felépülése után Huszár Mátyás segíti munkájában
- 1801: új expedíció Észak-Magyarországon, újabb betegség, ágyban tud csak dolgozni, Huszár Mátyás segíti
- 1802. január 31-én halt meg Budán, 41 évesen

Bogdanich Imre Dániel
(Tempinszky István rajza)

A rideg terepi körülmények miatti betegség, a tudomány érdekében önmagát sem kímélő éltmód, a tartós nélkülözés okozta korai halálát.